

მეფის ტყაუხანი .

ტრაქტატი .

თქმული შეფის ძის აღწახიზისგან .

მეფის .

ივანე სერგაივის სტანბაში .

1853.

899.962.1-2

ПЕЧАТАТЬ ПОЗВОЛЯЕТСЯ

съ тѣмъ, чтобы по отпечатаніи представлено было въ
Цензурный Комитетъ узаконенное число экземпляровъ.
С. Петербургъ 11 Іюля 1852 года.

Ценсоръ *Ю. Шидловскій.*

F91.464
3

საგარეო უწყებების
სამსახურის
სამსახური

საგარეო უწყებების
სამსახურის
სამსახური
ბიბლიოთეკა

წ ი ნ ა ს ი ტ უ ვ ა ა ბ ა .

ზირველი წაზრი ვეფხვის ტუავაზანის ავატრზე წამძადგენისა ეკუთვნის თაჟაღს გიორგი ერისთავის შვილს , თამელამანდ ზირველმან შეთხზა ქართულ ენაზე გაჰქედია . თუმცა 1805 წელსა გადღეობი ფონალოგმან თამელიც იყო მდივანი ნეტან სხენებულის გირგი მეფისა , ბატონიშვილთაში , და მეფე ინახტონანის კალეუგიაში იძსახსუნებოდა , დაწემა სანკტ-პეტერბურღში რუსულ ენაზედ ვეფხვის ტუავაზანი , ტრადეღია სუთი მარქმედებითი : მაგრა თეატრზედ არ უთამაშნით და მეც მაშინ მერე უნმა ვიუაჟ და კარგად არ მახსომს . გიორგი ერისთავის შვილის სურვილი სულ სხვა იყო ; იძახს უნდადა თამ , ვეფხვის ტუავაზანი წამძადგენილ იყო , თაჟდენიც შეიძლებოდა სტენის მიხედვით , იმავე რუსთაველის ლექსებით ; და ამითი სხვა ახალი გვარო თამე შებოილა , თვითვე მიწყო სელი და ერთი მარქმედება დაწემა : მაგრამ მე არ წამიკითხავს , და არც ვიცი თახსითჯს აილა სელი , გვანებ მრავალმა სარქმემ და ახალი ატონების გ.ნსწავლების ზრუნუამ არ მისცეს მარცალები , ამა მოთხრობითსა წამძადგინებაში ვეცადე თამ დამეცვა წესი , შესაბამი ტრადეღიისა თაჟ ამ ახალ გვარს შეეფებოდა : მხალთობა მარქმედებისა დარულია , ვინადგან ფაიენარე , თამელი წამწკიდებია უზირატესთა გვამთა მხალთა იგივეობა ადგილისა არ შემქმლა დამეცვა , თადგან თვით ამბავი ნესტან დარეჯანის ბებნაა , მარქმედებანი თუცა სხვა და სხვა ადგილს ადსრულდებიან , გვარეც ერთი მეორეზე

დამოკიდებულ აზრთან, ზიზველის მოქმედებისგან წაშ-
შავებს შეაჩუქე, ვინაღდან ზიზველში ნაძლევით დიხსკე-
ნის ნადირთბა; შეაჩუქდგან წაშთგზავნება ავთანდილ
ქებნად ტარგილისა, და მესამეში ჰაავებს; მესამეს
შეუდგება ფათმანის ამბავი, და მესყოფე შეუდგება შეა-
თხეს, ვინაღდან შეათხეში სცნაბუნ ადგილს სადა ნეს-
ტან დაწეგან იმეოფება და წაწლენ მის გამაჩსხსნელად.
ეგრეთვე უაველი სცენა, გინა წაშთადგენა, ერთი შეაჩუქე
დამოკიდებულ აზრთან და უძიშეშათ ანცე ერთი ან ანის
ნახმათი, იქნება დამშნახს ვინმე, თამ უპირატესნი
ზირნი ანა უაველსა მოქმედებაში ისილუვებიან, ესე
ბნალი, თუკი ბნალია, ამბისა და ანა ჩემი, თუ
ნესტან დაწეგან და ტარგილ, ერთად ისილუვებდნენ,
გაუწილნი ალათ იქნებოდნენ და ამბავიც მათის შა-
შაწებისა და ქებნისა ალათ ისხენებოდა, ტარგილ
შეაჩუქე მოქმედებაში ინახების და იამებს, მესამეში
თვის ამბავს შაუთხრებს, და მესყოფეში გამაჩსხსნის ნეს-
ტან დაწეგანს, თუძედა ნესტან დაწეგან მესყოფე შა-
ქმედებაში გამაჩნდება შავრამ, ამთანად შახსენებულა
ტრადედიამში, თამ მსმენელი სუწვილით მის გამაჩს-
ნას შაელიან. თახტეგან შეფისგან, იპიტამ მიუვა
ხელი ამბავს, ვინაღდან თუსთაველის წაშთადგენა გვინ-
დადა, და თუსთაველი თახტეგანითგან შაწეუება ამბის
თხრებას, და თუ სხვა გვანად დავეწეო, სხვა რა
მე იქნებოდა და ანა თუსთაველის ამბავი ეგრეთვე თუ
დამეწეო ფანსად ნ შეფისგან შამინ ანა შესავალი
იქნებოდა; ერთი ტარგილის გამაჩნუშება და შეაჩუქე
თინათინის ტახტზე ასულა და ავთანდილის ამბავი,

ვინადგან ავთანდილ ძარის ზირველი მიზეზი ნესტან და-
რეკანის ზაუნისა, ამას გარდა თაკი წარმავადგენდი
ტარიელის გაშიგნუბებს, ხარაზმშას სიკვდილს, ტარი-
ელის გაჭმას, ნესტან დარეკანის დაკარგვას, და
დავანის სიკვდილს, ტრადეღია უჩემად თვით ამითი
დასრულდებოდა, და სხვა ახალი ტრადეღია და მოქმე-
დებოდა უნდა წარმოქმედებოდა; რადგან თინათინმა გაგ-
ზაგნა ავთანდილ ტარიელის სძებნელად, რადგან იმავე
და რადგან გამაიხსნა ნესტან დარეკან, და ეს მეორე
ტრადეღია იქნებოდა და თუ ტარიელის მიგნუბების
ნაწილს მასვე წარმოქმედებდი, მაშინ უმსგავსად და
უხმათ იქნებოდა, და გამგაბინე რუსთაველს შევდ-
გობადი, ვინადგან რუსთაველი უკეთ მოუთხრობს.
მამოთნიც შევიძელ, უფროსი ვითი რუსთაველის ლექსები
მოკრიფე; ჩემი ლექსები აღიარდ დაკავშირებულ მოქმე-
დებისა და შესაბამად თეატრისა მოკრიბანე,

ვეფხვის ტყავასანი .

ტომადღია, გინა მათხრობითი წამადგინება
მათაძაშენი :

რასტეგან, მეფე ანაბეთისა .

თინათინ, მისი ასული .

ავთანდილ, მისი სპასპეტი .

სალმაც, ვეზირი .

ზაოა, მთავლე თინათინისა .

შემქადინ, მეგობარი და მასმასხურე ავთანდილისა .
ტარბელ, მეფე ინდოეთისა .

ნესტანდარეჯან, ასული შინდეთ მეფის ფანსადანისა .
ასმათ, მხევალი და მეგობარი ნესტანდარეჯანისა .

დულამ, დედოფალი ქაჯია .

ფერიკ, მთავლე ქაჯი მიჩენილი ნესტანდარეჯანისა .
ფრიდან, მეფე მულღან შანშარისა .

ფათმან, ხათუნ .

ფათმანის ქაჯი .

მანანი და მანადირენი რასტენ მეფისა .

ფრი ანაბეთისა, მთავლენი ფათმანისა, ლაშქარნი : ანაბთა
ფრიდანისა და ქაჯია .

მ ა ქ მ ე ღ ე ბ ა I .

წ ა თ მ ა დ გ ე ნ ა შ ი თ ვ ე ლ ი .

თვატარი წამადგენს თინათინის სადგომს ანაბეთში .

თ ი ნ ა თ ი ნ , ზ ა ო ა .

ზ ა ო ა .

განდიუთეთ ბატანო, ღმრუბელი ეგე ჩინანი,
ინათლეთ შინთა თქვეთა შუქნი სატრფოდ მჭვირანი
დღეს მიიღეთ ანაბთა გურგურნი და სკობტორანი,
გახდნენ საბედნიერეთი ზეიში საყორანი .

მამა თქვენი ძაღალი, ხელმწიფე თვით მხუშტბელი,
 თქვენის სათნაობისა და ღირსების მცნობელი,
 სპაწთლად ტახტს აღგიყვანს, საფლავის მანათობელი,
 ზედა გამაგვიბწყინდი მზე ყავლით მაცხაგნებელი.

დედაფალა, თვით უწყით თქვენ, ჩემი ერთგულება,
 რას ვგმნა, ანუ კვლავ გული რაგამ მამელსინება.
 მაგრა რასთვის ხართ ვგრე, რა ვგ მარყინება?
 რადა ხართბს ყველაჟ, რათა ვაქვს დაჭმუნება?

თ ი ნ ა თ ი ნ .

მამისა სამეფა, წარსდეს ყაველი სული,
 მარტა თავის თავის თვს, ბარატ მადგაწებული,
 მშობელით სამკვიდრებელით რამელსაც ვტრფის გული!
 მამა ჩემი საფელში გმირი წარჩინებული,
 შენ უწყი რად კადა; ანაბეთი მის მიერ,
 რა ხარისხსა აღვიდა ან ვით ვახდა ბედნიერ,
 დანსახლნა უმენნი, ქალაქნი ზეა მშვენიერ.
 დანსა მტერნი და ყავლითა ვქმნა მშვიდ და ხახიერ.
 მთავარნი და ერები, მის ქველობის მხილველნი,
 მდებლად მის საფანჯლისა ანიან ვედრებელნი,
 სპაწთლობას მარყვამს მისნი საბრძანებელნი,
 მართალნი ისარებენ, მწიან მგირის მუაფელნი.

უძლიურის ხელით მისი, ავიდა მძიმე ხმელი?
 მტერთ ვაფეშდე მასუხს მე ბუნებით მერთალი ქალი?
 უწვრთაგმან ვით ვარკვიო მშაკვართ გულანძნის ბარბალი.
 და დავისხნა მე მთიგან ქვრივ აბალი სარყალი?
 ვით დანთმას გულმან ჩემან ფიქრი ესე საზართ,
 რამ, ასე მამა ჩემი - გეტყვი ჩემს საყვართ,
 მარყდლურდა, ემძიმის მას ტვინითი სპითავართ.

და მალე საუკუნოდ უნდა მას გაწყვიტონ.

ზ ა რ ა .

მამათ სამკვიდრებელსა მიიღებს მარად შვილი,
თვით მშობელთა ვისთვის აქვთ დღე ღამე გატესილი ?
იმითია ყოველი ცოთ და ყოველი სურვილი :
რამ, ხარბადეს მას შედეგ ნაყოფი მათი ტკბილი .

შვილებითა მშობელთა დღენი უგზბელდებიან,
და რაგარცა მღელარნი მათში აღარძნდებიან.
წესნი ბუნებისანი ღვთისგან დამყნდებიან;
და უძლურნი მოკვდავნი ცუდად დაცანსებებიან:
ანძალ აქვთ მათი დასხნა, ანც მათი შეცვლილება .
გამაყრდელარბისთვის გული ნუ დავიკრთება
და ნურც გაქვს სიუმბის გამა შიში და ჭმუნვალება .
საფელი ანა მარტა კადთავან იმანთება.
უხილავად ღვთის ხელი მასზე განიხურებების;
სამანთლის მღამი მეფე მაღლით განიბძნებების,
რადა ამმანტანანსა იმედი ეცრუების .

თქვენ სული მტერთ ურვითა ნურად დავემწუხების:

სმანზეტად გუაჟ ავთანდილ. თვით უწყით ქვეყნის ზირსა;
ანავინ შეედრება ამასალ ნარჩსა გმირსა .

გულისა დამლეველი სურვილით მას სენი სჭირსა,
ეფრთის სატრფუას რამელი თვალთავან გამაგჭვირსა,
და . . . თ ი ნ ა თ ი ნ .

თვით ეგ ჭყოფს უმეტეს ჩემსა საღანებელსა;
ვაი თუ ამა ტახტმა, შე აღვდივან რამელსა,
უფრორე დამაშარას მას ჩემსა საუვანელსა,
ვისთვის ჭირი ღახინად მიჩნს, ვისთვის დავთმობ საფელსა .
მაგონა გულითა მეფენი ანა ემთავრებიან:

თუმცა ჭეულაბენ სხვათ ზედა, თვითცა ემანებინ
წესთა მათ თამელნიცა სამეფოში ძირიან ,
და თამელთაც აღვილად ვერა გაზღახდებიან .

წ ი მ ე ლ გ ე ნ ა II.

თინათინ , ავთანდილ , ზაზა .

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

დედაფაულა, მეფისგან თქვენთან მარჯვილინები,
უფელა მზაა სადღეოდ: შეუწილან კართის ყმები .
მაგრე ვირე გახდების ზეიგი და ზანები .
მე, ამას, დედაფაულა მარჩილად გვეგდრები ,
თამ სიკვდილამდინ, თქვენი , ერთგული ავთანდილი
უკანასკნელ მანებთან იუახსცა შენაძნელი .

თ ი ნ ა თ ი ნ .

ეგრე მესმა, თას ნიშნავს ეგე შენი თხრობილი ?
ანუ შენ აღათა ხან ჩემი თანა შეზნდილი ?
ასრე ვითა შემცვლიდეს ასალი მდგომართა,
თამ გულიდგან გაზღვიგდა მე შენი მეგობრთა !

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

კაცსა თაცა მიხვდება უადრესი მთავრთა ,
სშითად დაავიწყდება ძველი იგი მარჯვრთა,
სრულებით დიდებსა შეემსჯავალემა სული ,
და სხვა ყაფელსა ზედა ძრის გაგრილებული .
თუმც თქვენი ღმობიერი შემზალებელი გული ,
ვიცი, ათა განმწირავს, ეგრეცა ვან შეზრული :
თას წამმამიდგებიან მე ყამნი სიყრმისანი ,
დღენი უმანკაბისა, დღენი სატრფოდ სვიანნი,
თაცა ჩვენ ერთად გქეანდა ჩვილებმ თამამობანი ,
ანვიცადი ანც ზმუნჯა ანცა ცრემლითა დენანი

აწკი, ახვრბა და ვამი, ერთობ მიმწაღლებიან,
 გულისა დამღეველნი ცეცხლნი მამედებიან,
 სიმხნენი და ქველადა აწას მესმანებიან,
 თანა დამაქვს ლახვანნი, თამელა დამესობიან.
 ახლას მყოფს გერთდები, შათეს გიანსლოვდები
 დაგტრიალებ უაგელთვის, თავსა შემოგველები
 დღის ნათელი, ღამისა, კვლავ ჩერთანი ბნელები;
 ტყენი ხშირნი, თუ მთანი, თუ ტყუთანი ველები
 ყველა მე წამმოძიდგენს შენთ თვალთ სიტრფობასა!
 დავძაბუნდი მივეცი თავი მამაგებასა.

აწ მთველი ჭირთა ხსნას, აწ ცეცხლთა დაგსებასა:
 ერთს წყალობას გენუგვი, ერთს გკადრებ ვედრებასა:
 გამისტუმრე სადაცა გავთი გჭირდეს მტრებისა.
 მუნ ვადიდა ბწყინვანი თქვენის გავანებისა.
 შენ მათჩილთა სიამე, მიხედეს, განხანებისა.
 უწჩხედა მივაგლინა ჭირნი ახსნებისა.

და თუ ბედმან მიღწეა, თუ მუხთლად განვიწირე.
 მაშინც სვიან ვუა თავი თა თამ დღენი შეგწირე.

თ ი ნ ა თ ი ნ .

მაგ შეგ მათწინებითა გული მე გამიგმირე,
 ნუ თას იჭკობ უბნალად, იმხნე, თავი იგმირე.
 თუმცა, მე და შენ შათის დანახეთქი დიდი.
 თუმცე გვირღვევს სვიანობას სოფლის წესი ფლიდია,
 შენია გული ჩემი, და მაქვსცა იმედია,
 თამ აწ ვიქმნე ბედისგან სწულად განაკიდი.
 და თანათვის იუვნენცა მარტო თღენ მეფენი,
 ერთა სვიანობისთვის დღე ღამე მალვანწენი:
 უაგლთა ხანებისგან ერთობ გამანაკლენი.

წ ა მ ბ ა დ ე ნ ა III.

წმინდათა მთავართა, თინათინა, ავთანდილა, შაბა, ყულუბი.

წ ა ს ტ ე ნ .

ყველა მზაა, გველიან, შაბა, აეჩქაძენი.

თინათინ (იწყებს ტირილს)

აჰ მამაკე . . .

წ ა ს ტ ე ნ .

ნუ სტიმ ასულა იხმინე ჩემი თხრობილი:

დღეს, შენ ხარ მეფე არა ბეთს, ჩვენგან კელმწიფედ ხმაბილი.

აქადგან ესე სამეფო მართ შენია მანდაბილი,

ხარმცა ბრძნად ქმელი საქმისა, იუვე წყნარი დაცნობილი.

ვარდთა და ნესვთა, ვინადგან მზე ჰსწარმედ მადეფინების:

დიდთა და მცირთა წყალაბა, შენმცა ნუ მადეფინების.

უხვი ახსნილსა დაბამს, იგი თვით ების, ვინების:

უხვად გასცემდი, ზღვათადა შესდის და გაედინების.

მეფეთა შაბის სიუხვე ვით ედემს ალვა რგულია.

უხვსა მათწილებს ყაველი, იგოცა ვინ აწგულია.

სმა, ჭამა დიდად შესაზგი, დება თა სკანდგულია:

თანსადა გასცემ შენია, თაღ არა დაკანდგულია.

(თა ამას ატყვის, მანკიდებს კელს თინათინს და

წაიყვანს, და ყველა თან იახლება, ამდროს დიკანდარია

შეიცვლება და გამაჩნდება ჩინებული სიტახტა დაბაზი,

მავრიტანის გვანდელ ნაგები, თავს ტახტი დგას მამიედ

მაკანდგული და მასზედა აწი სელი, ერთი წმინტენის

თვს და ერთი თინათინისთვს, დიდებულნი ხართსხით

დგანან აწსავე მხარეს ტახტისა, უკან კანჩები და ერთი

მეფეთ შემაბმძანდება ზედ დასცემენ სეფიონთა და ქარა

იწყებს შესხმის გალობასა.)

წ ა მ მ ა დ გ ე ნ ა IV.

რახსტენ, თინათინ, ავთანდილ, სელმატ, შარშ, დიდ-
 ბულნი, ფანჩები, ყურები, ვნი.

ქ ა მ ა ე რ ი ს ა გ ა ლ ა ბ ი თ .

ვაქებდეთ რახსტენს მეფეს ძლიერსა.

აღსინებ შენსა ვნს ბედნიერსა

მტემნი რამელნი გაწე არიან,

შენის ხელიდგან მანადის ძმწიან:

ჩვენკი ვართო მუყდრად და მასვენებით.

ლოქენა, სიძოყე მასვენებული,

შენის სიბძმნისგან იბასნებთან,

ცილიისწამება გესლ მარგული,

მაქთიამება ბარტტებული,

შენგან ნართისნი გაწე გაძმწიან,

შენს ტახტს სვიანსა გაწს ესვევიან,

მაწყალეება და სპამთიალი,

აღამ იქეფნის ქვნივი სწეალი,

მგელი და კანვი ერთად იმწესიან,

შენგან მავილხენი ვართო დაწყნარებით,

ვანდი გაკაბი.

შენი ახული.

მზისადა ერთობ დასთა დასული,

მწუხნთა ღმრებლთა მნათიებელი,

კადთა გულისა მარხარებელი,

გლახავთ იმედი და სხასება:

ჩვენი გვირგვინი, ჩვენი შვენება,

აღიდას ღმერთთან შენი მთავრება.

უაგელნი გულნი შენ შეგეტრფიან,

უველანი ჩვენსა ბედს ღუნატრინან ;
 თქვენით ვართ სვიან და დაწუნაშებით ;
 დატკბით მეფენა ჩვენის ხარებით .

რასტენ აიუვანს თინთორნს ტახტზედ , სკამებს წინ
 დასდგება და ეტყვის ესრეთ .)

რ ა ს ტ ე ვ ა ნ .

თუ დიდებითა ჩემითა მადყულა მთლად სოფელია ,
 თუ მადკასვენე მე ერთი ესე ანმადი წელია ,
 თუ მკლავი ჩემი და ხმალი მტერთათვის საზანელია ,
 უველა ამისა , განგება ღვთისა მადღლისა მქნელია .
 სიბნძნემან მისძან იცადა ჩემი სიძანთლე გულისა ,
 ან ვიუწვებდი ანა დრას , ჩემისა ქმნად სუთვილისა ;
 სხვა ანა მიჩნდა თუ ან ქმნა ჩემისა ვადღებულისა ,
 დაცვა ქვრივითა და აბაღითა და სამანთლისა სთულისა .
 დრათა ვერ მდვალეს იგივე ვან , რად აღწე ვიყავ მე ნდომით ,
 ისიკ მაქვს თქვენთვის მე ზნუნვა , ისრეკ ვან ცაზე მინდობით ,
 ან დამიტყვებს იგი მე , ჩემთა ზნახვითა განბნძნობით ;
 თუძეა ან მადძეა ძედ ვაჟი და ვზი საწუთრას მე თმობით ,
 ძე , შესძლებდა რამელსად ძალითა მკლავ ძლიერისა ,
 ძლავრბისადან მტერთათა დაცვა თვისისა ერთისა ,
 სულა გზასა ზედა , რამელი , დავეკალე ცოთთა ბევრისა ,
 ხახსამან ყოფად ნაქმართა ჩვენისა ფარ შიმშერისა ,
 შეგუარეთ , გკითხვით : საქმესა ერთგან სასაუბნრასა ,
 ან ვანდმან მისი უვავილი გაახმოს დამძკნარასა ,
 იგი წავა და სხვა მადეა ტუთფასა სამადნარასა ,
 მზე ჩადგვისვენდა ბნელსა ვსჭვრეტ დამესა ჩვენ უმთვარასა .
 მე ვანდავსსულვან , სიბერე მჭირს ჭირთა ყფრეა ძნელია ,
 დღეს ანა სვალე მადვედები , სოფელი ანე მქნელია ,

რადღა იგი სინათლე მასადა ახლავს ბნელია ;
ჩემი ძე დავსათ კელმწიფედ ვისგან მზე საწყნელია .

ს ა ღ რ ა ტ .

ამასა გვადრებთ, მეფეა, რად ბრძანეთ თქვენი ბერობა ;
ვარდი თუ განხმეს, ეგრეცა გკმათიებს რამაძცა ვერობა ;
მისივე მშეტავს ყაველსა, სური და ტყურთა ვერობა ;
მთვარესა მცხნალსა ვანსკვლავთა ვითამცა მკადრეს მტერობა .
მაგას ნუ მბრძანებ მეფეა, ვერ ვარდი ამ დავგჭვნობია ,
თქვენი თათბირი ავიდა, სხვისა ვანგისა მვეობია .

მხმლა გაღანამცა საქმნელად რადა თქვენ გულსა გლობობია ;
სველს და მას მიეც მეფობა, ვისგან მზე შენაფლობია .
თუცა ქალია კელმწიფედ, მართ ღვთისა დანაბადია :
ამ ვათნეეთ, იცის მეფობა, უთქვენად გკითქვამს კვლადია ;
შუქთა მისთაებრ საქმეცა, მისი მზებრ განაცხადია ;
ლეკვი ლამისა მსწართა, ძუ იყოს თუნდა სვადია .

(ამას რა დანსწყლებს ვეზირი, რაცტენ დასვამს თინ-
თინს სელზედ და დაადგამს თავის კელით გვირგვინს ,
რამელსად მთართმევენ თნრი დიდებულნი ტაბაკით ; ეგ-
რეთვე მისცემს სკვიტრას და წამაასხამს პართვირსა .
ამ შემად ქართა გალავს .)

ქ ა რ ა .

გამაგვიკითხავდა ჩვენ ახალი ვანსკვლავი ;
მშვენიერების ნათლითა იმასების ;
გვირგვინი მას ბწყნინავი
თავსა დავსყნების .

უღაღადებდეთ სავლისა ვინა ,
იმწყნრეთ მტერნა ;
გაიხარებდეთ არაბნა ბედნიერნა .

რაც ტენ მეფესა ვმადლობდეთ და ვაქებდეთ ;

თინჯონს მისსა განუადიდებდეთ ;

მეფურფინებითა უველა შევტრფიდეთ .

ა , მალხენაჲ ! ზი , შეგება !

ა , ჩვენთა დღეთა კეთილ სუიანება !

აჲალს ტახტზედა თინჯონ მშვენიერი .

იმეგებს და ხანაბს მთელად სოფელი ;

ესე მნათობი მნათობთა ზეციერი .

ქვერითი შემაწყნარი გლახაკთა გამამშრდელი .

ზი , მალხენაჲ ! ზი , შეგება !

ა . ჩვენთა დღეთა კეთილ სუიანება !

(შეიქნება მეფლიში , ტანცაობა და მეფე რაც ტენ , და-
 ფრქვდება . ამდროს აუთანდელ ეტყვიან სოლმტ ვეზირს .)

ა ვ ი ა ნ დ ი ლ

სიანს რამე მეფე , ცუდსა რასმე განებასა ჩაუანდრილა ;
 თუანე აქა სამბიძილი მათი უაღე ანა ქნია .

მეგახსენებ სოლმტა ვკითხათ : გუითხნას , რაცა შეგვეცოლა-
 ვადროთ რამე სილაღობა რასათვისცა გაგვაწბილა .

(აღდგებიან , თითო ჭიქას ღვინით აივსებენ , მივლენ და
 მიუჩიქვენ მეფეს)

ს ე ლ რ ა ტ .

დაგიღწეგია მეფეა აღან გეცინის ზირთა ,
 მანთალხან ; წახდა საჭურჭლე თქვენი , მძივე და ბერიო ;
 უველასა განცემს ასული თქვენი , საბოძან სშირთა ;
 უაღამცა მეფედ ნუ დასვი , თავსა რად უგდე ჭირთა .
 რ ა ს ტ ე ნ .

ეგე ან მიმბიძს ვეზირთ , ესეა რამე მწუენია .
 მე გაზდავსწულა ვან , დაგლიე სიუმაწვილისა დღენია :

კადრი ან აზრის სიღვანდა სიბრძნეებელი ჩვენია ,
 თანვე მას ჩემგან ესწავლნეს სიძაძადანი ზნენია .

ერთია მიზის ასული , ნაზაზღი სათუთაობითა .
 ღმერთმან ან შიშადა ემა შვილი ვან საწუთთადა იმობითა ,
 ანუცა მტკანდა მშვილდასნად ანუ კულაჲ ბუთთაობითა ;
 ცატასა შემწევს ავთანდილ , ჩემგანვე განაზღვრებითა .

(აქ . ავთანდილ თაგს დაღუნაგს და გაიღიშებს)
 თნა შეგნცხვენდა ? თაგსა ჩემსა , თნს იცინი , თნა დამგმეა ?

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

შაგახსენებ , კელმწიფეა , და ფანმანი მიბაძეა :
 თნდა გკადრთ ან გეწეინთს , ან განთისხდე , ან გასწეფეა ,
 ან გამხადა კადნიერთი , ან ამიკლა ამაზეა .

რ თ ს ტ ე ნ

თნა აზრის ? თამცა ვიწეინე თქმა შენგან საწეინაზრისა ,
 ვფიცა მზე თინათინისა , მის , მზისა მაწეინაზრისა .

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

აწ , კელმწიფეა , დავიწეა კადრებმა საუბაზრისა ,
 ნუ მაწკვეს მშვილდასნადასა თქმა სჯობს სიტყვისა წეინაზრისა .
 მიწამცა თქვენი ავთანდილ თქვენ წინა მშვილდასნაია ,
 ნაძლევი დავსდვათ , შაგახსნათ მაწმად თქვენივე სხანია ,
 შაახსნაგზედ ვინ მგავსთ ? ცუდდაა უკუთქმანია ;
 გათდამწევეტიცა ამისა ბუთთაი და შაგდანია .

რ თ ს ტ ე ნ .

მე ან შეგანჩენ შენ ჩემსა შაგისა დაცილებასა .
 ბრძანე , ვისთალოთი , ნუ იქმთ , შედრეკილება , კლებასა ;
 კანტთა კადთასა ვიქმადეთ , მაწმად ჩვენთანა ხლებასა ;
 მეწე გამაჩნდეს შაგდანს , ვის მი უთხრობდენ ქებასა .
 ამასთან შანა თათმეტი შეკსსათ ჩვენთანა მართებლად :

თაღმეტი ჩემად ისტისა მამრთმელადუ მახსხმანებლად ;
 ერთია შენი შენმადინ ძის მათდა დანადარებლად :
 ნასრალ ნაკრავს სთვალვიდეს უმტუყუნად მიუმცდარებლად .
 ლექსია 252 .

დასახსრული პირველის მარქმედებისა .

მ ა ქ მ ე ლ ე ბ ა II.

თეატრი წანძოადგენს მშვენიერ მღებანეობასა ,
 ველსა , ბარცეთა და ტყეთა ; სუზსსუზმის ხეებთა და
 სხვათადა შესაფერთა ცხელითა ადგილითა , და მდინა-
 რებსა . თავს არი კანავი ერთი თარცენ და ერთი თინა-
 თინისთავს . შარს წულის პირს ზის ტარეელ გეგზების
 ტყავით მახილი .

წ ა რ მ ა ღ ე ნ ა I.

ქართ მანადირეთა გალობით .

მაკიდა გრავი ნადირთა ანგარისმპიუწითამელი ,
 ირემი , თხა დაკანგარი ქუსტრიკი მალაა მხტამელი ;
 მას ნატრან უმანი გაუხლეს მჭვრეტადცა სგაბდეს თამელი !
 ანა მშვილდი და ისარი და მკლავი დაუშრამელი .

ცხენთა მათთა ნატრთვალი მშესა შუქსა წაუხშიან ,
 მიხარენ და მიესურთან , მინდარს სისხლთა მიასხშიან .
 თა ისარნი მთაკლდებთ , მანანი ეე მთართმიან ;
 მხეცნი მათგან დავადილნი წაღმა ბიგსა ვერ წარსდგმიან .

იმა ველთა გაირბენენ , გრავთა წინა შემთარსხმენ ,
 დახარენ და ამოსწევეტენ , ცათა ღმერთსა არისხებენ .
 ველთა წითლად შეცადებენ , ნადირთაგან სისხლთა ისხმენ ;
 ავთანდილის შემხედველთა , ჭკავს ალუა ედემს იხენ

წ ა ო შ ი ა ღ გ ე ნ ა II .

თინათინ ; შარა , შარს მანადირეები .

ზ ა ო ა .

დიდს ფათეონჯს გარდავრჩით , გვენეცა ვარ შეხსული .

თ ი ნ ა თ ი ნ .

სადაცა იყა მხეცი , ჩვენ ზედა მახეული :

ბნელგნიდა მიწას ზირიდგან სდიადა ჰყეყული ,
 უკირადა , ვნე მანე იყა მძაფრად რეყული
 უკელა შიშმა გააშრო : მხეცი მაძიახლავდა ;
 აბღრას ვნახე ავთანდილ მანცხენის მხრით მაქრად ,
 კელი ვეზურა მშვილდი , ჩემთვის ზირის ფერი კრთამდა :
 მაშველად მაძაგალი , თავს არ უფრთხილდებდა .
 შესტყუარცნა მხეცს ისარი , დასა ფრთამდის თვალსა .
 გაშწკავდა და ზირიდგან აფრქვევდა კვამლს და ალსა ,
 ჰუღს იცემდა , ბარგვიდა ახეთქებდა ცატ ზნჭყალსა ,
 შეუტრევა ავთანდილს , მანც ხელი მიჩეა ხმალსა ,
 ცხენით ქვე გარდამცხდა , და ფიცხელად მიძროსა ,
 მხეცი ფათი მის ჩანსაქმად არ ცატზე აიძნათა ;
 სისხლი ერთობ გაშიშნა , გულმა უკრიღმანთა ,
 მაშინ ჩემ ავთანდილის საქმე ღვითით წაიძნათა .
 მაყხდა : და მუის მანგვედ აბგარი მოიწროა
 ჭკრა ხმალი , და ერთის კვრით თავი ტანს განაშროა ,
 მხეცი მიწას დაეცა ვითა მაღალი გაწა ,
 მერე ნიშნად ძლევისა თავი წინ გამიგართა .

თქვენც მახვალთ დალაშქრისა ვაშა , ვაშა მრავალდების :
 ზოყნავთ ჩემთვის , მაგრა მე , უკელა დამავიწყდების ,
 მარტა ვხედავ ავთანდილს , სული მისთვის მესდების ,
 მისი სიყვანსულისა სიტკბავებით მეკსების ,

წამბოიდგინე თვალ წინ, შენ მისი ნათნარება
 მის მძლეველი მკლავისა უებნო ძლიერება;
 იგზბნე ჩემ გულს რა გვართ მიეცეს დამწუხრება
 თუ, მას დამბამბრებდეს მე ტახტისა ძლიანება.
 ესეა ჩემი ჭიტი, ამაღ მიწუხის გული,
 ამით დამბამწანდების ღსინი და სისხანული;
 მაგნა ველი, ღვთისაგან ამ ვიუთ განწითული,
 ანა უკუთმეღმანთიას მე ჩემი სიუვანული.

წ ა მ ბ ა დ გ ე ნ ა III.

რასტენ, თინათინ, ავთანდილ, შანა, დიდებულნი,
 მანადირები, გვართ.

რ ა ს ტ ე ნ .

თაგმან ჩემმან მე გაგდაბე, ამას ვერ ვინ მეცრილება;
 სანამლიუა წავგიგია, ნუღანა გაქვს იმედება.

(მიუბთუხდება მანათ)

სწათე გვითხან, თქვენგან თნევა ჩვენი უაღე ნუ იქნება
 ვისი მეტაბს იანდაში სიმანგვე და მშვილდასნება.

გ რ თ ა მ ა ნ ა თ ა გ ა ნ ი .

თქვენმან მზემან ჩვენ მანთალსა გკადრებთ დანუგემცდარებით
 მეფეა, უაღე ვერ ვიტყვით შენსა მაგისა დარებით,
 აწვევა დაგვსად, ვერა ჭავა; ვერად ვერ მაგვსმანებით:
 ვისგან ნაკრავი გკინანავს მხეცნი ვერ წადმა წანებით.

ართავე ერთად მაკლული ყველაი, ასველთ ცლია;
 მაგნა ცერთა უფრთსი, ავთანდილს დაუხცადია;
 ან დასცთამია ერთიცა, რად აღენ შეუტყუარცია,
 თქვენი მიწითა მრავალი დასვთილი დაგვხცადია.

რ ა ს ტ ე ნ .

გმადლაბთ, მე ესე აშავი მიჩანს ვით მღერა ნანდისა,

შისაბრის ეგრე სიკეთე ჩემისა განაზანდისა ;
 მაქვს მიჯნურება მადისი , ვითა ბულბულსა ვანდისა ;
 ანა აწერა მამედა გულით ამასგულა ღანდისა .

მამბუნდება , და ღაინახავს ტაბიელს , ანიშნებს
 და იტყვის .)

ვხედავ უცხა მამე ვინ მე შის მტრადლი წულისა შინსა ,
 მადვი ცხენი სადავითა , წყავს ღამსა და ვითა გმიშსა -
 ხშირად უსხავს მანგალიტი ღავამ , აბჯან უნაგონსა ;
 ცნემლსა ვანდი დაუთრთვილავს გულსა მდუღანად ანატონსა -
 უბმძანებს მანას .)

წადი ჩქარა საუბრად მის უმისა გულ მდუღანისად ,
 თავ ჩამოგდებით მტრისისა , ან ჭვრეტოდ მალისზანისად ,
 სენ რად სწვიმს , წვიმა ბნალისა წგია გიშრისა ღანისად ,
 ვაეჩქანეა : უაუმნება ხანისა გაქვს ნუღანისად .

მანა (გაიქცევა და მანახსენებს ტაბიელს)
 გიბმძანებს . (ტაბიელ ხმას ანგავსემს .)

მ ა ნ ა .

ნუთა წყაუმბთ . კვლავდა გვადრება ვასწურეც თუნდა .
 (ტაბიელ ხმას ან გავსემს , მანა სანქანოდ მაინბენს
 და მანახსენებს მეფეს .)

კვლამწიფეა , შემიტყვია იმას თქვენი ანუნდა ;
 თვალთ მხეებნ გამირეტლეს , გული მეტად შემწიფსდა .
 კვლ ვახსენე საუბარს , მით დაგუყვნე ხანი მუნდა .

რ ა ს ტ ე ნ .

ესე რას ნიშნავს ? რა იყავს ? საქმეა ვასადბუნანე !
 წავიდეს მანა თანმეტი , ჩემსა წინამე მდგომანე ,
 გიბმძანებ : კვლთა აიღეთ აბჯანთ თქვენ საომანე ,
 მიღით დააქა მამგვანეთ , ვინ არის იგი მგდომანე .

(მანანი მიესევინა ტარბელს, და ის აუად მოეპოვნება, შეფე ხმალს ხელს მოკრავს და მიეშველება მანათ, ავთანდილ და დიდებულნი თან იახლებიან ტარბელ თა შეფეს ნახავს მსწრაფლ მიეფანება. შეფე შეწყუხებული მოიქცევა.)

წ ა რ მ ა დ გ ე ნ ა IV .

რასტენ, თინათინ, ავთანდილ, დიდებულნი, ზარა, მანანი .

რ ა ს ტ ე ნ .

აწა დამერთსა მოეწყინა აქანამდის ჩემი შეება .
 ამათ მიუა სიამისა, სიმწართთა დანალკლება ;
 სიკვდილამდის დამაწყულულა, ვერ ვის ძალა უძს განკურნება ,
 მასვე მადლი, ესე იყავს, წადლი და მისი ნება .

შევა კარავში . დიდებულნიც წავლენ .

წ ა რ მ ა დ გ ე ნ ა V .

თინათინ, ავთანდილ, ზარა, შერმადინ, (ზარა და შერმადინ ცოტა მაშობრებთ .)

თ ი ნ ა თ ი ნ .

ესე თა დღე შეგვესწრა ზარით განზავებული !
 მამა ჩემი სიმძნულით წელთა დამძიმებული ,
 ველან გაუძლებს ამას მის ნებიერი გული :
 შენ მანტაზე მაქვს ჩემი იმედი დადებული .
 ასე გითხრა სამსახური ჩემი გმართებებს ამად არად ,
 ზირველ უმა ხარ ხარცრიელი , არვინა გუავეს შენად სწარად :
 მეზე ჩემი მიჯნური ხარ, დასტურია არ ნაჭარად ;
 წა, და იგი მოუპე სძებნე, ახლავს იყავს თუნდა შარად .
 შენგან ჩემი სიყვარული ამით უფრო გაამეურნე ,
 თამე დამხსნა შეჭირვება, ეშმა ბილწი ანაშეურნე ;

1941-1942

გულსა აგრე სიამელო ია მარტე ? ვარდი ჭყინე ?
მეტე მადრი ? ლაქია მზესა შეგეყნებთ ? შემოიუნე .
სამსა სპებნე წელიწადსა იგი შენი სამებანთ ?
წაგოა ? მადრი გამბარგელებით ? მხიანთული ? მაუბანთ ?
ვეთა წაგეებ ? დავიგეებ ? იუთ თუთე უჩინანთ ?
გაკობი და დაუფუნჭკენელი ? ვარდი დაგვსვდე დაუძკენანთ .
ფიცით გითხნათ შენგან კიდე თუ შევირთთ თადა ქმანთ ?
მშეცა მომხვდეს სორციელი ჩემთვს კადად შენაქმანთ ?
სრულად მოვსწყდე სამათხესა ქვესკნელს ვიუთ დასანთქანთ
შენი მკვლევედეს სიუვანთული ? გულსა დანა ანაქმანთ .

ავთანდილ .

მთავახსენებ ფიქ ? მხელ ვინ გიშეში აწამწამე ?
სხვა ნასუსი რამცა გკადრე ანუ რამცა შევიწამე .
მესიკვდილსა მათელოდი შენ სიღაცსლე გამიწამე ;
გიათა მანა სამხახურად ? გაღანამცა წავე წამე .
თ ი ნ ა თ ი ნ .

მამ წანვალ ? მანა დამიდგეს დღე ერთობ საზარელია .
შენი შორე უთფნა ? ვაიმე ? ჩემთვს რა დიდი ძნელია ;
უშენად ჩემთვს დღისადა ნათელი იუთს ბნელია ;
უაგლოთ თვს მწანე სიკვდილი მექმნესცა სასურველია .
წადი შიდან მის ამბავი ? რაგანც აწე შემეზირე .
ღმერთმან ქნას და გამბარგელებით შორჭმულიცა ჩემ კერძონე ?
მაგნა ? რა ვქნა ? კვლავცა ნახვა მომხვდებოდეს შენი ვირე ?
გული მომეც გაუურელად ? ჩემი შენთვს დიჭირე .
ეს გქანდეს წინდად ჩემისა მტკიცისა სიუვანთულისა ?
სურვილთა ამა გულისა შენადმი შემჭვალუგულისა ;
ესე ბაზმანდი ჭირთ შორის მამყარებელი გულისა .
დამხსნელი უაგლოთ ზაკვითა ბნელისა მის უფსკრულისა .

სამსახურის
სამსახურის
სამსახურის
სამსახურის

ეს მანად , ჩემი სიყვარულ , შენ გქანდეს მიაუშორები :
 მტრმა ზედ გამაგადგება გზანი წინ გიდგან შორები .
 ზედ ჩემი სხე ხატია , სხვა და სხვა აწეს მანები
 მე მამიგანებ მას ზედა რაღა რამ დაეყურები .

ა გ თ ა ნ ღ ი ლ .

შენი გაუთა გულსა ჩემსა , შენ ზე უფრთა ებნელება .
 თა მამაშორდეს მზისა მუქი ყვავილიდა დაღაჭკნება ;
 თავი ჩემი შემოგწირთა , აღვასწულთა შენი ნება .
 ესე იუას ჩემთვის მეტი იმედი და მალხინება .

შენი სუთათი მექმნების სანუგეშინად გულისა ,
 უუბნუვილესი ცეცხლისა ალითა დაღაგულისა .
 ეს ძღვენი უმვირფასესი ყველა განძისა სწულისა
 გამამხნევები ჩემისა მკრთალოსა სიყვარულისა .

მაგით მიბოძე სიღაცსლე , დღენი ამეგზენ ნათელნი .
 მაგით ვეწიო ჭირებთა , რაგინდ შემამხვდენ მე ძნელნი ?
 კიშელად ანა დაგვიწუდნენ ჩემნი სურვილნი ფიცხელნი .
 მარხსენებდე ხანისხან , ცრემლებთა ძლიან თამელნი .
 მე მარწთაფებით დაგტკიზნა , მითანი , ბარცენი და ბანია .
 ვნახა სხვა და სხვა აწენი , სხვა ნათესავთა გვანთია .
 ვემ შემამბრუნან მტრებთათა გინდ რამ დაძხვდნენ ძლავანთა ;
 შენთ ბრძანებთა მანადის , მქანდეს მე სახსამანთა .
 თუკი , ღმერთი შემეწევა გრჯთა ის ყმა დაკარგული ;
 თუმცა ხამდეს მარვიანთა ქვესკნელისა ცა აწე სწული .
 თუ , მიმუხთილა ბედმან ჩემან შეიგედრე ჩემი სული ,
 მარხსენე შენთვის ესე ძაფთი ჩემი სიყვარული .

ჩვეულებითი აღმიმართაე სახსამანად მე სამანე .
 ჩემი შენდა სამსახურთი მარწულავით შეიწუნანე ,
 ჩემს საფლავზე ჩამოგდე სიბრძნეულის ცრემლი ბანე ,

ჩრდილი ჩემი ანუგეშე, საიქიანს ანეტანე .

თ ი ნ ა თ ი ნ .

მაგას წაგან მეუბნები, ასრე ვითა გაზდაცწირთა,
 მე სიკვდილი შენი მესმას, და კვლავ მზის შუქს დავემზირთ!
 რა სძაბრე აგიშენა, რასა ჩქვიან დავიტირთ:

თუ შენ მკვდი, მეცა მკვკვდე, თაგი ჩემი რად ვიძვირთ?
 მაგრად ფიქრითა ბნელითა გულნი რად დავგიკვრთვებინ;
 კეთილისათვის მავალთა ცანიცა ესმანებინ.

ღვთისავე მადლი დავიცვამს გზანი თუ მცემელნი გვხვდებიან,
 მახკალ: და დღენი ნათელნი კვლავ გამავკობნწყინდებიან.

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

აწ რასადა მე მავისმენ ხარცთელი არა ღირსა .

მაწუალება იჩითია ღვთისა ამაღ არა მკვირსა .

შენთა შუქთა შემამადგა ბნელსა გულსა შედან მჭვირსა ,

შენი ვიყუ საღამლისა დამიფაფდეს მიწა ზირსა ,

(გამაფსალმებინ ეწამანერთსა , თინათინ და ზარა
 შევლენ კანავს .)

წ ი რ შ ი ლ გ ე ნ ა V .

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ , შ ე რ მ ა დ ი ნ .

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

გეტყვი: აწა შერმადინ, ამაღ, მე, შენგან, მწცხვენიან ,

ჩემნი საქმენი უაველნი გცადნიან, ვავიგულენიან ;

მაგრად არ იცი აქნამდის, რანიცა ცრემლნი მდენიან ,

მე, ვისგან მქანდეს ზატაენი, აწ, მასვე მაყულხენიან .

მაყულავარ თინათინის სურვილსა და სიუვარყულსა ,

ცხელნი ცრემლნი ასველებდეს, ნარგოშთაგან ვარდსა შრყულსა

ვერ ვაჩენდი აქანამდინ ჭირსა ჩემგან დაფარყულსა ;

აწ მიბრძანა საიმედო, ამაღ მსედავ მსიანყულსა .

მიზრძანა : მიცან ამბავი ჰიხ ყმისა ღაკარტგულისა .
 მოხვიდე , სრულჲქნა მამინლა შენი წადლილი გულისა ;
 ქმარი არ მინდა ყმენა , მოამხედების სისა რტგულისა .
 მომცა წამალი გულისა აქამდის ღადღაგულისა .

ზითველა ყმა ვარ , წასვლა მინდა ზატრანისა სამსახურად ,
 ხამს მეფეთა ერთგულობა , ყოფა გემართებს ყმასა უმურად ;
 მეტე ცეცხლი ღაუყსია , აღანა მწკამს გულსა მურად ;
 ხამს თუ ვადი არ შეუღრქეს , ჭირს მიუხდეს მამადურად .
 ვანთ უმადურესი მე ღა შენ , ყოველითა ზატრან ყმათასა ,
 ამისთვს გრუკავ სმენასა შენ ამა ჩემთა სმათასა :

ჩემწილ ღაგადღებ ზატრანად , თანადღ სმათა სმათასა .
 ამა საქმესა ვერა ვიქმ მე ტანღობასა სხეთასა .

ღამქართთა ღა ღიდებულთა აღამქრებღი ; ზატრანობღი :
 ღარბან ჰარსა გავზარდი ღა ამბავსა მათსა სცნობღი ,
 წიგნსა სწერდი ჩემადგიერ , ყუფასასა ძღვენსა სძღვენებღი
 აქა სადმე არყოფასა ჩემსა მათცა რად აღნობღი .

ღამქრობა ღა ნადირობა შენი ჩემსა , ღაასახე ,
 აქათ ხამს წელს ამიციადე სგამიადი შემინახე
 მე , ნუ თუმცა შემოვბრუნდი აღუა ჩემი ღაასჭნახე :
 არ მოვბრუნდე მამიგლოავე , მიტირე ღა მიწავლახე .

მამინლა ზკადრე მეფესა , არ , საქმე , სასურველია :
 აღნობე ჩემი სიკვდილი იუავ მანთ ვითა მთვრალია ;
 მისკდათ საქმე , რამელი ყოვლითათვს ტანღუკალია ;
 გლახაკითა მიეც საჭურჭლე , აქრთ , ვერცხლი ღარველია .
 მამინ ყურთა მომესმარე : ამისგანცა ყურთა მხნედრე :
 ნუ თუ აღრე ღამივიწუა მახსენებდე ზედა ზედრე ;
 მეტად ჰარტად ღამიურვე , სული ჩემი შეივედრე ,
 ზრდანი ჩემნი მოიგანე , გული შენი მოამდედრე :

მ ე რ მ ა ლ ი ნ .

ესე შენგან თა მომესმა , გამიკვირდა ? შეემზრა ?
 თვალთა ჩემთა , ცრემლთა წყნთა მოადგა და მოელვანა ;
 მოგახსენებ : უშენთან გულმცა თაღა გაიხანა ,
 ვიცი თამე ანდასდგები , მაგას გიშლი , ამაღ ანა .
 განა აქვს ლომთა იმედი , დავედვას თაღა მზესაღა ,
 მეფისა ცამდის მაღლისა მზისაღა უფრთა მზისაღა ,
 უშენთღ მუთფი ან ვანგვან , ანდა თუ აქავში საღა ;
 მანტლასა თაფი თაღ დავიცს , საკდაჟად მაგა გზისაღა .

ჩემდა ნაცვლად დავადგებთ , ეგე სიტყუა თაღ მიბძანე ,
 თაგვანთა ვქნა ზატრთანთა , თამც გაფურე , თამც გიგვანე .
 შენ მანტლასა გიგვანებდე , შემცა მიწა ვიაკვანე .

სჯლახს თანთვე გავიზანთთა წამთგუყვები წამიტანე ,

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

ამას გეტყვი : მომისძინე , მანთალს გითხრობ თნა ჭრელად .
 თა მიჯნურთი ველთა თბადეს , მანტლა უნდა გასაჭრელად ,
 მანტალიტი ანვის მისვდეს , უსასუიღლოა , უგაჭრელად ,
 კაცი ცრუ და მთალაატე , ხამს ლახვრითა დასაჭრელად .

ანას ვანგებს სიმპიმილი , უსანგებლთა ცრემლთა დენა ;
 ან ვანდაჟა ვანდუალად , მომავალი საქმე ზენა .

წესი ანის მამათაგან , მოჭირვება , ჭირთა თამენა ,
 ან ვის ძალა უძს ხანტრიელსა ვანგებისა ვანდაჟლენა .
 ვერ დიჭირნავს სიკვდილსა გზა ვიწრთა , ვერცა კლდლენანი ;
 მისგან ყაჟელი ვასწარდეს სუსტი და ძალ-გულთენანი .
 ბოლთს შეწუანნეს მიწამან ერთგან მოუმე და მსცლენანი :
 სჯლახს სიციცხლესა ნაზნახსა სიკვდილი სახელთენანი .
 ფათერავი სწანდა მოჭკლავს ერთი იყას თაუნდა ასი ;
 მანტლათა ვერანს მიზამს , მცავს თუ ცისა ძალთა დასი ;

აქათ სპის წელს არ მოვიდეთ, მაშინ გმინთებს გლოვან ფლანსი
 წიგნსა მოგცემ გმინჩილაბდენ ვინცა იყავს ჩემი ხასი .
 დასასწული მეორე მოქმედებისა .

ლექსია 224.

მ ა ქ მ ე დ ე ბ ა III .

თეატრი წამბოადგენს კლდეთა და შესაზნითა აღ-
 გოლთა და კლდეში გამოკვეთილს ტანრიელის ქვანსა ,
 წინ მდინანებსა , შამბნანსა და დიდრეკანთა ხეთა .

წ ა თ მ ა დ გ ე ნ ა I .

ავთანდილ მანტა .

ძლივ ჩემ ბედმა მიმხვედრა კვალსა ჩემგან ნამებანსა .
 მაგონა რაგონ მიუახლდე კაცსა ეზამ მიუკანსა ?
 ანუ მომკლავს , ანუ მოკვლავ , ვიქ საქმესა უმეცანსა ,
 აქ მოუცდი , ვინე ვნავებ დანეს თანსმე მოსაგვანსა .
 მაგონა , მესმის ტირილის ხმა , ამნაველებენ გლახ მახილსა ,
 თანსა ნიშნავს ესე ? გავალ ამა ხესა გაფუჩქვნილსა .

(ავა ხეზე და დაიძალევა ფათლეებში)

წ ა თ მ ა დ გ ე ნ ა II .

ტანრიელ , ვეწხის ტყავით მასილი , ანმით შავით ,
 ავთანდილ ხეზე .

ა ს მ ა თ .

კმანა ეგე დამიგეფრე , ნუ მოაკლავ თავსა ტკბილსა .
 მხნეობდე და დასძალვიდე ბედსა ჩვენსა ამა წბილსა .

ტ ა რ ი ე ლ .

ვაძე ! ვით გავძლია , მედება მე ცეცხლი მოუთმინები ,
 ცული მკრთის , თვალი მეფახვის , მიმეღა ყაგლი დანები .

ცემა და ტყეება აწიან ჩემი ნუგეში , ლხინები
 მაგნა შენ ჩემთვის საბზალა მასათვს კვლები და ბნდები ?

წადი საფეულში , იმწინე კვლავ დღეთა სინათლენია
 დასტყვე მხეცთა სადგურში , ესე კვლენი და ტყენია .
 მე მიმანებე ჩემს ბედსა , ცრემლი ან ახლად მდენია ,
 ჩემ სჯახლებათ კმაწიან აქა , მხეცთ სიმბავულენია .

ა ს მ ა თ .

მაგასა , მასა მიბზმანებ , ეგე რა მთვრისმინეა !
 რა ვქენ ბედკრულმან ასეთი , თაგი რით მაგაწყინეა ?
 ანუ მას ვაქნევ საფელსა , მისით რად მთვრისმინეა ?
 შენ აქა მანტა გაგიშვი , და გოდევ დღე ვიჩინეა !

ტ ა მ ი ე ლ .

შემინდე , დამ , გაწყინე . მე , გლახ შმაგითა ერთთა
 მაგნა თვით იღი ვითა ვან მე საწყითმასა თმენითა :
 შენა ხან ჩემი ნუგეში , ერთგულუბითა შენითა
 სალბურნი წყლულთა მამლითად , ცას მთუცა ვან ზენითა .

(მახევევა და შევა ტყეში .)

წ ა მ მ ა ღ გ ე ნ ა III .

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ , ა ს მ ა თ .

(ავთანდილ ჩამავა სითგან და მიყახლოკდება ასმათს ,
 ასმათ რა დაინასავს ავთანდილს გაიქცევა , ავთანდილ
 დააყენებს .)

ასმათ დაიკვილებს .

ტარბელ . . .

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

სულე , მამც გიყავ კაცი ვან ადამიანი ,
 ყფენა ქმნილი მინა ხავს ვანდი და იგი იანი :
 მისი რამ მით ხან ვინ აწის , ტან სანა , შინ ბაკმიანი ,

სხვად ანახ გიშამ; ნუ გეშის, ნუ ჰყიფი, აგრე სპიანი.

ა ს მ ა თ .

ვაიძე! უშაო რაგინდა? ანუ პენუკვი მე რანა? მავა საქმესა ვერა იქს ვერცა კალამი წერასა; შენ ერთხელ იტყვი მითხანდა, მე ასჯერ გეტყვი ვერასა, ვითა სიცილიო ტირილსა, მიგვარს ვაგლასი მღერასა,

ავთანდილ დარიჩაქებს და შეესვენება.

ქალა ან იცი სით მავალა, რაჭირი მომიმენია; ადუღან ვეძებ ამბავთა, ესე ან ვისგან მსმენია; შენ მიხარხარს, სიტყუანი ჩემნი რაზომცა გწყენია, ვერ დავგესხნები მიამბე: ჩემგან ნუღარა გწყენია.

ა ს მ ა თ .

ჩამეთხარე, რას შეგესწარ, მე ვინ ვარა, ანუ შენა? მზე ან მახლავს, შეგეტყუების, თვრთვილა ამით მე მაწყენა. გრძელი სიტყუა საწყინთა, ასრე მოკლედ მოგახსენა: ვერასათვის ვერ გიამბობ; რადა გინდა იგი ჰქმენა.

ავთანდილ (წამახტება და ხანჯვალს მოიკრავს ხელს, ცალის ხელით შეუხურებს თმითა და ეტყვის.)

ეწა, ეწა, მე ეზამი ავარი რაგარ შეგანჩინა, რაგარა თუ ამატირთა, ცრემლნი ცუდდ დამადინა; გიგვარს მითხრა, ამის მეტი მართა აღარა ან გაწყინა. თვარა; ღმერთმა მტერი ჩემი, მოკლას ვითა მოგაკედინა.

ა ს მ ა თ .

ჩემი სიკვდილი, შენ, ჩემად ჰატყუად ნურად გვარია: მით რამე დამხსნი ტირილსა, შემქნების ცრემლთა ფარია. ჩალად მჩან ყაული ხაფული, მისთავსვე შემიწინია. ვერ გიყნავ ვინ ხარ, ვის გითხრა სიტყუანი მისანდარია.

ა ვთხანდილ . (ხელს აიღებს და დასჯდება
 ცალკე , ახმათც ცალკე დასჯდება , მცირეს ხანს უკან
 იწეებს .)

ვან მიჯნურთი ხელი ვინმე , გაუძლიებლად სულოთა დგმისად .
 ჩემან მშემან გამომგზავნა სამეხანად ამა უმისად ;
 ღმრუბელიცა ვემ მისკდების , მე მივსრულვან სიდა მისად
 გული შენი მიხაგნია მისი შენდა , შენი მისად .

მისი ხასე გულსა ჩემსა ხატად ასე გამაჩხატე
 მისთვს ჯელმან გამაჭრლომან ღსხინი ჩემი ვაალქატე .
 თრისაგან ერთი მიყავ ტუქე მქენ ანუ მათატე ,
 ან მადარსლე , ანუ მოძკალ , ჭირი ჭირსა მომიმატე .
 ა ს მ ა თ .

მაშა თადგან მიჯნურთაბა შენად ღთნედ მოიგანე .
 ან ეგების აძას იქი თყდა თავი ან გამანე .
 ან შენ მოგეც თავი ჩემი , დაგაბრივე , დაგაღანე
 შენთვს მოვკვდე ამისებრივე მეძდა სქამე თა ვიღანე .
 გითხნა თუ ცოდნა ცქადია ჩვენისა შენ ხასელისა ,
 ტაროელ ანის ხასელი იმა მოუმიხა ჯელისა ,
 მე ახმათ მქვიან თამელსა , წვა მაქვს ცეცხლისა ცხელისა ,
 სულთქმა სულთქმისა ბევრისა , მაშა თუ ან ერთხელისა
 ამის მეტსა ვენას გითხნაბ მე სიტყვასა ამისთანას .
 ისი მინდარს ანთრინებს ტანსა მჭევრსა მე მაგანას .
 ვჭამ გლახ მარტა ნადირისა მისგან სარცსა მონატანას ;
 აწვე მოვა ანა ვიცი , თუ დაწყევნის დიდსა ხანას .
 (მოესმისთ ტაროელის მოხულის ხმა .)

ხმა მომესმა , მოვა ღმერთმან , მოგცა ჟამად თადა გინა .
 მაგრა თავი უჩინა წყავ , დამალული იყავ შინა ;
 იმა უმისა მეყნებლე ხარციგლი ანა ვინა .

ნუ თუ ვითა მოგატყვანა, შენი მოსვლა არ ეწყინა.

(ღამიდან დასრულებულია ქვემოთ.)

წ ა ნ მ ა ღ გ ე ნ ა IV.

ტ ა რ ი ე ლ , ა ს მ ა თ .

(ასმათი ჩამოაღწიებებს იანაღს და გაუშლის ვეფხვის ტყავს.)

ა ს მ ა თ .

რად ღამიანადი ასე ჩქარა, მიიხან რამდენა წაგეკოდა.

ტ ა რ ი ე ლ .

გზასა ზედა მონადირე მეფე ვინმე გადმეკიდა ;
 წუგის ღამიანადი უთვალავნი, ბარგი მძიმედ აუკიდა .
 იგი მინდაღს ნადირადდა, დეფინჩა მანე კიდა .

სეგდა მეცა კაცთა ნახვა ცეცსლი უფროა ვაგიალუე,
 არ მიგეა ახლავს შეუბად, თანე ჩემი შევიწყალე .
 მათგან მჭრთალი შემადგობუნდი, ტყესა შიგან დავიძალე,
 ვსთქვი ნუ თუძეა უკუძმრდა, რა ვათენდეს წაგალ სვალე .

ა ს მ ა თ ა ტ რ ი ე ლ ე ბ ა .

ჭით არ გლვანთა შენთვს ცხემლი ასნავეცი ბევრის ბევრად :
 გელმწიფეა, მხედთა თანა იანებნი მანტა ტყვინად,
 ანან კაცსა არ იანლებ, საუბრად და შემადქვევრად,
 მის მაგითი ვერან არტებ, დღეთა შენთა ცუდად ლეგ რად ?
 უფალი ხირი ქვეყანისა ერთად სწულად მაგრილია,
 ერთი კაცი შემადქვევრად შენად, ვითა დაველია ;
 გიანლავს და არ ვამბადლე თუცა ჭირი არ ვაკლია :
 შენ მაკვლე და ისი წახდეს, ესე შენთვს რა მადლია .

ტ ა რ ი ე ლ .

დაა საყვანთა, ეგვა მსგზავსი შენისა გულითა ;
 მაგრამ არ ათის ქვეყანად წამალი ამა წყლულითა .

ვის ძალუკს ზღვანა კაცისა ო თვით სიფლად არ მახულოსა ;
 უშენად ჩემთან ვინ გასძლავს ო გაურა ხარცთა და სულისა .
 ა ს მ ა თ .

მე კვლავცა გკადრებ გავსარგე შეტითა შეგანებითა ;
 მაგრა თუ კაცი მოგგვარა ო მოგუყეს თაჟისა ნებითა ,
 იგი გიანხლავს იღხენდე მისითა შემეცნებითა ,
 ჭფიცე არ მავლა ო არ იყა ო არ სავნებლისა ნებითა .

ტ ა რ ი ე ლ .

ღია ღმერთთა ო თუ მარგენებ ო ვნახავ დიდად ვაჯიხანებ .
 სიყვარულმან მისძან ო ვისთვს ჭელი მინდარს თავსა ვარებ ;
 არას უზამ უტემურსა , არათ ცდეს ვაგამწარებ :
 რადა ჩემგან იამება ვამებ და შეგუყვარებ .

(ა ს მ ა თ ვამოიყვანს ქვაბიდგან ავთანდილს .)

წ ი რ მ ე ლ გ ე ნ ა V .

ტ ა რ ი ე ლ ო ა ვ თ ა ნ დ ი ლ ო ა ს მ ა თ .

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

გმირთ ტარელო არაბეთს მაქვს ჩემი დარბაზები .
 მე ზატრანისა ჩემისა ასული შემეყვარებია ;
 თვით მეფეთ მათად მას ხელვენ მონები მკლავ მაგრებია ;
 თაყა არ მიცნობ ო გინახავ ო თაჟი ვით გიანზრებია
 შენ მინდარს გნახეთ გაცხადსა ჩვენ ზედა გარდმეკიდენით .
 ზატრანი ჩვენი ვაგაწურა ო ჩვენ ზედა წაგეკიდენით :
 გიხმეთ ო არ მახველა ო ლამქარნი უკანა ვამოგკიდენით ,
 შენ ველნი წითლად შეღები სრულად სისხლისა კიდენით .
 ჭმუნვა შექნათ ო თქვენც იცით ო კელმწიფე ნებიერთა ,
 მოგნახეს ტებნეს ყაველმან მას რეკა დაუწერია ო
 ვერ ნახეს შენი მნახველი ვერცა უმა ვერცა ბერთა ;

აწ გამომგზავნა, ომელსაც ვერც მზე ჰგავს ვერც ეთერთა.

მიბრძანა მიცან ამბავი მის ყმისა დაკარგულისა
 მაშინ ვარ მქნელი საქმისა მის შენგან მანდამილისა .
 მანდაბე შენი , შემამნე , დადენა ცრემლითა მილისა .
 შენით კვალადცა მსვდეს ჭვრეტა , მისისა მე დამილისა .

ტ ა რ ი ე ლ .

აწ ვამად მახველა , შიამა ნახვა შენისა ზირისა ,
 ტანად სანთ და ზირად მზე , მამად მზეზვისი გმირისა ;
 თუ ჩემი თქმითა შევიძლე , შენი დაღმობა ჭირისა .
 გითხრე , ამბავი ჩემი , მე ღვთივ ზედით განაწირისა .

ფარსადნას ჰქანდა ჰინდავთს ექვს წილზე კეისარება .
 სარადან ჩემა მამამან , მეშვიდეზედა მთავრება

მასვე ფარსადანს დაუთმო , თვით იზურა ამირბანება .

მალე მის ზედა , სოფელმა ისმარა თვისი ძლავრება .

მოკვდა ; და გლახ ; მე შევიქენ მის წილად ამიღობანია .

მეფე ფარსადანს არ ჰყვა მე ; საწუთნა დანამწანია :

ბალოას მოეცა ასული ვარსკვლავითა დასადანია .

ნესტან დარეჯან სახელი არს მისი საცადანანია .

სრა უცეს მოფარდაგული ოქსინათი და შადითა .

ვერ ვინ ვხედვედით , შეიქნა ზირითა შინა ვარდითა :

ასმათ და არნი მანანი ჰყვიან იმღერდის ნარდითა ;

მუნ იზრდებოდა ტანითა გაბაიანს განაზარდითა .

გვენადირა , თანა ვასლდი , მეფემ სთქვა : ვნახე ასულსა .

ასმათ ფარდაგსა აზიდნა ; გარე ვხდეგ მოფარდაგულსა :

ქალსა შევხედე , ლახვანთი მეცა ცნობასა და გულსა .

ვამე ! მას აქათ სახმილსა დაუწვაე ნიდაგ გულსა .

დურადგანი მთხვეს , გავიგე სხვა ველან გზანი თავისა
 დავეცი დაჯბნდი , წამიხდა ძალი მხანთა და მკლავისა .

თუ სულად მოველა შექმსმა ხმა ტირილისა (ვაჰისა*) თავსა
 გათე მომტყუბდნენ გვალაბნი , ვითა ჩამსხდომნი ნავისა
 სამი დღე ვიყავ უსულა და მეზე მოვეჯდობინაძღი .
 ჭეჭიბთა უკვირთ ; თა აზრის ეს სენი გულსა ნაზაძღი ?
 მომინდა ცხენსა შეჯდომა უკუ ვიყაზთ მით ღაძღი ;
 ზაფრანის ფერად შეძველადეს ცრემლის ბანითა ბზალ ვაძღი
 მინდვრით მოველა მოლაზრემან ყუბსა მითხრა ნაუბაზი :
 ქალი ვინმე იკითხავსა ინახვისცა ამიღბაზი ?
 ზეწართთა მოუხუთავს ზირი ბრძენთა საქებაზი .
 ვაძქვი : საწალს წაიყვანე , აზრის ჩემგან ნახმობაზი .
 საწალსა შეველა მუნ ღამსკდა ასმათ ზირითა მშვენითა ,
 აუთჟალდა , სიტყვას სიტყვილითა ძლივდა ატებდა ვრითა ;
 ვვრთი უმითხრა ჭკანებ მოვდივამ სხვა თრთმე იმედნებთა ,
 მაგრაძ ამ წიგნმა გაცნობას , აქვამ ვისითა ნებთა :
 ეწეა : ბნელა ბედითი თა მიჯნურობა გვანია .
 ჭსჯობს საუვანელსა უჩვენა საქმენი საგმირონია .
 სთავვეთს მუთფნი ყველანი , ჩვენა სახანაჯვანია :
 აწ მათი გვანთი ჩვენ ზელა , ჩვენგან არ დასთომონია .
 მენგან ჩემისა ქმრობისა წინადა ვიყავ მდომია ,
 მაგრაძ აქამდის საუბრად კვლავ უამი არ მოგვსდომია ;
 ბუღან ხელქმნილსა გიჭვრეტდი ვუბოსა შინა მჯდომია ;
 მანდა ყოველი მასშია თადა მენ ვაძღვსდომია .

(*) თავისა , რუსთველისგან არგველა აზრის ნახმობები .
 თუძედა თავისა მესამე ტომქანში არ ნომნანს იმასვე თადა
 ზირველი , ვინადგან ზირველა შინიშნავს , თვისას , და
 მეაზრე რამ თავს დასტირიან . მაგრაძ მე მაშინც ვიხმარე
 ვაჰისა .)

ა ს ზ ა თ .

ნეტამც იმდღეს რაღა ბაღჩას მახველ მშვენი , მზისა ღამნი !
 მე , გლახა , წინა მადგეგებე , მხიარული , მადინანდი ,
 გითხარ : ვამად ამადგილე , არ გავსია გულსა ნარი ;
 მადი ნახე ვანდი შენი , უფრჭკუნელი და დამუჭკნანდი .
 აგოდლე ტურფა ფანდაგი მძიმე თავისა ძალითა ;
 სადა დგა კუბო შემკული ბაღახშითა , და ღალითა ;
 შიგან სგდა იგი ზირითა მზისაებრ ელვა მკრთალითა ;
 შენ შემადგხედის ღამამად მის მელნის ფერის თვალითა .

წადგისდა ყოვლი სარება ვითა სიზმარნი ღამისა ,
 მზე მიგვეფანა ბნელსა ვზით , ნახე სიმუსთლე ჟამისა !
 ჩვენმა წინამან გვანგრიტა თვისი ფილაა მხამისა ,
 არ გაგვიწყდება სიკვდილდე , ხმა გადებისა , ვამისა .

ტ ა რ ი ე ლ .

შევეფიცეთ ეწმინანთსა , სიყვარული ვამტკიცენით .
 ავლეგ მერე შინ წამადველ ტირილით და ცრემლით დენით .
 ჟამსა უხმე სხათა ჩემთა , ხათადველთა ველამქრენით ;
 შევებით და ვძლიეთ იმით და კვლავ ჩვენსა მადგიქცით .
 წიგნი დავსწერე : მეფეთ , სვეძვა არს თქვენი სვიანად ;
 მე ხათადველთა მიმუსთლეს , თუმცა მათ ვცა ზიანად .
 ჩემი ამბავი დასტურთ , ამად გაცნობე გვიანად .
 მეფე შევიპყარ , მადგდივარ მე , აღადფიან , ტყვიანად .

ჩემთა მჭკნეტელთა მადეცით , ქალაქი , შუკა და ბანი ,
 ამ განდახდისს მშვენიადღეს მე ენიანი კაბანი .
 მესვიგნეს სძლითა ნამადნი იგი რადენი ტურფანი .
 მეფემ მადკაზმა ნადიმად დანბანნი თვისნი ვრცელანი .

წინ მამეგებნეს და დამსვენს მუნ , სადა მიაშებდა
 ზირის ზირ მიგდა იგი მზე გული ვისთვსცა კვლებდა .

მალვით უჭვრეტდი, მიჭვრეტდა, სხვასა რად მეუბნებოდა, ოვალთა შიგნითი, სიღრცხლე ამითი მენამებოდა. მას მზესა ტანსა ემხსნეს ნაწინჯის ფერი ჯუბანი. ზურგიით უთქს ჯარი ხაიუბთა დას დასად უბან უბანი სრულად ნათლითა აეესო. სასლი შუგა და უბანი.

მუნ ვაძღსა შაქრის სჭვირადეს მოწ მარტალიტი ტყუბანი.

მინ მოველა წიგნი მომართვეს ზირისა თემთა მთენისა, გწერა: მომეც რადენი, რამელი ტურფად გშენისა რა მნახა იმით ნაშენი, თუთ გვსკდეს სიამე ლხენისა; ესე სამკლავე შეიბი წინდად გულისა ჩემისა.

შარიმე! იმას მოვშორდი, და დღე მეჭიდვე შემჩნობის! მაშა მაქვს სამხსნე რამელი კვლავ, წინას, კლავსა მას ების. მაშა ესე არს რამელი არ ვისგან დარფასების:

მაგრა თვალთა დამიბნულდება, მიუხლები მომეკვდების.

(გულს შემოყრება და მკვლანსსაჯით დარეგმა ავთანდილ ხელს შიამველეებს.) ავთანდილ (ასმათს.)

სიღრცხლესა გავეყრება მომამველე წყალი ჩქარა. ნახე ბედმან ლხინსა შედეგ მიისვე რაგარ დამამწარა. ამის უკან რას ვარგავან; რაგარ გავსძლო მე რაგვარა; (ასმათ მოუტანს წყალს და შეასხამს და მობრუნდება.)

მარცაბრუნდა, წყალმან ცივმან, სეგდა გულსა უკუ წყარა.

ტ ა რ ი ე ლ .

(წამოგდება ფერ მიხდილი, აყვალებს რეტად თვალთა, ბოლას გამხნელება და იტყვის.)

ადრე სრას მიხმეს ერთად სკდეს მეფე და დედოფალია, მიბრძანეს დასგეგ საჭმე გვიძს, ჩვენ, ერთად საჩხევალია; დმერთმან არ მოგვცა უმა შკალი, გვიბის ერთი ქალია: მისიჯს ქმარს ვეძებთ, მას მიუცვი ქვეყნისა საურვალია.

დედაფალმან სთქვა ხანაშემშა, მეფეა მარტვით მგდამელი ?
 მაისამცა შვილსა სასიძელა ჩვენთვის სხვა სჯობდეს თამელი
 შეცრილებაცა ვით გვადრე რადგან თვით იყუ მდამელი ?
 თაქმა დაგვრეთე ? დაესკვნა დღე ჩემი სულთა მდამელი
 ვამცნეთ ხანაშემშას, სწყულ იქმნა სისხანულითა დიდითა ;
 კაცი მოვიდა აქვსა გუბანიითა და რიდიითა ,

ებძნა : მაგვხვდა ღვთისაგან ჩვენ თამე ვინატრიდიითა ?
 კვლავ შეუთვალეთი მამბძანდიით, ხანსა ნულანა შმიდიითა .

მეტმა სევდამან მიმწუთა გულსა დაცემად დანისად .

ასმითმან მამცნა : მადლია დაყუფუნებლად ხანისად .

შევედი, ვნახე ჩემისა რიდიითა მშენი მსგზავს მზისად
 წამოგდა მწყრალი წანბ შეტკმით, სთქვა სიტყვა
 გულ დასაწვიხად ,

მიბძნა : მიკვირს რად მახველ მშლელი ზირისა მტკიცისა ?
 გამწინავი და მუხთალი, შენ გამტეხელი ფიცისა ?
 მაგრამ ნაცვალსა ზასუსა მოგცემსა შემან იცისა .

გვადრე : რა გვადრე ზასუსი მის ჩემგან მე უიცისა .

შენ არ იცი ხანაშემშასი საქმელად ჩემად მოყვანება !

შენ გდამილხან სავაზირად, შენი თთულა ამხანება ;
 დამრთმან ქნას და დავირჩინოს ცუდად შენი ხელაუნება .

თუ შენ დამთმე, მეცა დავთმე ვის ხვდეს მეტი ზიანება .

ამას ბრძანება, ვინცა გინდა ენატრანოს ზინდაცეთსა ;

ეგრეც მე მქვს ზატრანობა, აწ მომცითარ ხარ მისადცეთსა

აზრნი შენნი შენვე გვკანან, მტყუყვარსა და შენ აცეთსა .

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

ჩიცი რადა გვცემდა მაგვარ სიტვის შენ მომსმენსა .

ტ ა რ ი ე ლ .

დიდი ფიცითა შევფიცე ყავლით უბნალო მე ვარა .

ვით დაუშლიდი მეფეთა? სსუა თამე უნდა ვიგვარა .
 არა ვის მიგცე თუ შენვე მე თაუი არა წამგვარა .
 დაწინარდა , მოთხნა : ღალატი მართე შენი რად შევიწინარა :
 სხვათ სიძე წსძლავას ჩვენი სჯავს წყავ ჩემი ღლამი გძირთია ,
 მიხანვით მანკალ სასიძი ღამქართთა ნუ მიაბრთია .
 მისთა სხითაცა ნუ დახარც ზნახათა ვითა ვირთია ,
 დიადი სისხლი უბნალა კაცმანდა ვით იტვირთია .
 თათბირი და გამაზრჩევა ესე მეტად მამეწონა ;
 მოუახსენე სული ჩემი აღრიდგანვე დავემონა .
 შევეთილა , ეგე ვწნითა თადა ღმერთმან მოგავინა .
 ესე ვთქვა და გავეუარე , წამასკლამან დამალა .
 მავიდა კაცი სასიძი მოვია , მოსკლა გვასანა ;
 მაგნა თუ ღმერთი რას უზამს , არა იცადა გლახანა !
 მეფესა მიხვდა სიამე , არ თაუი ივაგლახანა .
 გიბნძანა : ახლავს მიმისვა , მოდიო ; თაი , დახანა .
 გიბნძანა : ჩემთვის ესე დღე ღზინი და სიხანყოლია ,
 ვანდავიხანდა ქათწილი , ხამს ვითა დასასყოლია ;
 კაცი ვავგზავნათ მოვიღათ უავლგნით საჭურჭლე სყოლია
 უხვად ვავსცემდეთ , ვავსებდეთ , სიძიწე უმეცყოლია .
 მოედანს დასდგი კარვები წითლისა ატლასებისა ,
 მოვიდა სიძე ვანდახდა ; დღე წგვანდა არ დავსებისა .
 შეიქნა ვასკლა შიგნიდგან , გვართა მუნ ხასებისა ,
 დაიწყეს დგამა ღამქართთა თემ თემად , დასდასებისა .
 მე დაგშვემ ვითა წესია საუთნავ ვანდახდილისა ,
 შინა წამოველ მამურალი , ქმა მომდამდა ძილისა :
 მანა მოვიდა , მომართვა წიგნი ასმათის ტკბილისა ,
 აღწე მოდიო , გიბნძანებს მსგზავსი ალვისა ზნდილისა .
 ცხენისგან აღარ ჩამავსდი , დავემართვილი ვიჩქარე ,

შეველი ვნახე ბაღიშსა ზედა წაბზ შეწუბით მგელბაბზე ;
 წაბზღვე ; მიბზძნა : თასა სდგი ! დღე მიგინს წინ საბაბზე :
 ანუ გაძწიბზე მიტყუე , და კვლავცა ბაბიბთაბაბზე . (*)
 მე შეწყინა აღაბა ვსთქვი , ფიცხლავ ვაბზე შემავბზწყინდი ,
 უკუ ვყვილე : აწ ვაბაბინდეს , აბ მიბდადეს , ვისცა უნდი .
 ქალი აბსა თავკაბ მაწვევს , ასე ვითა დავბზყინდი .
 შინა ბაველ ბაკვლა მისი დავაბიბზე , აბ დავყუბყინდი .
 ასა უბზძნე ბაბასა საბაბად დავბზაღვნიბი .

შევესყელიბი , ვაკვლიბი ქალაქი , აბა ვის ვაკვეცხაღვნიბი .
 კაბავსა შეველ სასიბბა ვითა წვა , მზაბსცა თქმაღვნიბი
 უსისხლად ბაკვალ იგი ყმა , თყუბდა სბდა სისხლიბი ბვნიბი .
 ხმა დავიკვაბდა , შეიქნა ზახილი ბაბსაწვევაბი .

წაბაკვალ : წევნა დამიწყეს , დავხადაე ჩემი მღვევაბი ,
 ქალაქი ბქაბდა ბავაბი , ბტყაბთავან ბაკუბვევაბი ,
 ბუნ , მიგან შეველ მშვდაბიბი , აბად იგივე მე ვაბი .
 ცისკანდ აღვზღვევ , შევეკაბბე , თა ვათენდა დამე დილადა ,
 ვნახე საბნი დიდბყულნი მეფისავან ბავაზაზაბილად .

ებზძნა : თუ , დამეწამბან იცის ვამეზაბდე ვითა მვლადა ,
 ჩემი ასბზე თად შესდვალე სიხაბყული სიბბიბილად .

ხვანაბბბბს სისხლი უბზალოად სახლად თად დამადებინე ,
 თუ ჩემი ქალი გინდადა თად აბა შემაგებინე ?

მე ბენსა შენსა გამბზღველსა სიფაფხლავ მათბებინე ,
 დღედ სიკვდილაბდი შენიცა თავი აბ მახლებინე

შევთვალე : იცი მეფეა , ხაბ მქნელი საბაბთაღიბა :

(*) საკვირველის ხელაზნებით აბს ეს რუსთაველის
 ლექსები ნაწეი . აბა თუ სიტყვებით თვით შესაბაბითა
 ბგერითაფ ვნებას დასახვენ .

მეკუთვნის ქანა ჰინდლთა ტახტისა მის მაღალისა .
 ხარაზმშემს ვერად დაუთმობ , ვარ უმაგრესი რგალისა ,
 მე თქვენმან მშემან მამოწარს ნდამა თქვენისა ქაღისა .
 ესე კაცი გამეგზავნა გონებასა გავეშმაგე .

რამე მისი ვერა შეცნო ამას , უფრო დავედაგე .
 მას ზღუდესა გაზდავადგე მინდართავე რამე ვაგე ,
 მესმა საქმე საშინელი , რამე თაუი ვერ წაგაგე .

გამაჩინდეს ორნი ქვეითნი , მე მივეგებე წინარე ,
 ქალი ჰევა ერთსა მანასა , ვცანცა თუ მაღმა გინარე :
 თაუ გავლევდილი ახმათი , მირ სისხლი ჩამამდინარე ;
 აღარ მიყოლა დიმილით , არცაღა გაურიცინარე .

იგი ვნახე , დავებნივე , გონებანი გამიშმაგნა ,
 შოართ უხმე : რამიგან ვართ , ანუ ცეცსმან რამ დავგდაგნა ?
 მან საბნალოდ შემამტირნა , ძლივ სიტყვანი გამოაგნა ,
 მითხნა : ღმერთმან სიმგრგვლე ცისა , ჩვენზე რისხვით
 წამოგრგნა .

ახლარს მიველ კვლავცა ვკითხე რამიგან ვართ სთქვი მართალი
 კვლავ საბნალოდ ამიტირდა , კვლავ მათდო ამით ალი ,
 დიდხანს სიტყვა ვერა მითხნა , მისთა ჭრითა ნათალი ,
 მკერდსა წითლად უღებევდა სისხლი დაწვთა ნაწვეთალი .
 მერე მითხნა მოგახსენებ : ესე რამცა დავგიბალე :
 მაგრა ვითა გავახარე , მენცა აგრე შემიწეალე :
 ნუ მადარცხლებ , ნუ დამარჩენ , შემიწეალე , შემიბრალე :
 მაგრამ , ეს სკლავს , ავთანდილსა , მენ უამბე ეგე კვალე .

ა ს მ ა თ .

მოგახსენათ : რას ხანობა მოჭკალ და ხმა დავიკუნდა :
 მეფესა ესმა აიჭნა , მართ მისგან განსამტკივარდა ,
 მენ დავგიბახა , მისხეა , ხმა მაღლად განსმამუჯარდა ;

მაცნახეს : შინა ვერ გზავს , მით მეფე გამამჩივანდა .
 ჰკადრეს : აქა აღაწაბრის კარნი სადმე გაუყლიან .

მეფე ბრძანებს : გიცი , გიცი , მეტად კარვად შემეგიან 2
 მას უყვანდა ქალი ჩემი , სისხლი ველად მაყუღებინა ,
 თა ნახიან ერთმანეთი , არშესეღან , ვერ დასთმიან .

აწ , თაუბან ჩემან , მას მავკლავ ჩემად დად ვინცა შედესა ,
 მე ღვთისა გუთხან , დაუბაძს მას ეშაგისა ბადესა .

მათ ბაზკურთთა ასეთი თა მისცეს , თა უქადესა ?
 თუ დაუარჩინო , დამერთი ვგძო , მისად ზატოეთა მზადესა .

შის მეფისა წესი იყუ , თავი მისი ძვირად ჰფიცის ,
 და თუ ჰფიცის არ გატეხინ ძასვე წამსა დაამტკიცის .
 ესე წყრამა მეფისაგან ვისცა ესმა , ვინცა იცის ,
 მან , უამბო დაუარ ქაჯსა ვინ გრძნებთთა ცადა იცის . (*)

დაუარ დასა მეფისასა უთხრა ვინმე ღვთისა მტომბან .
 თავი ჰფიცა ძმაბან შენბან , არ დაგაბრჩენს იცის ებმან
 შან , აგრე სიქვა : უბრალა ვარ იცის დამერთმან სახიერმან .
 ვისგან მავკვდე , ვისთვს მავკვდე მიიხვედრეს იგი ვერმან .
 ზატრანჩი ჩემი აგრევე , იყუ წამახვე შენადეს ;
 შენეულევი რიდენი ესვივნეს ტურფად შენადეს :

დაუარ მასთქმიდა სიტყუათთა , თამელნი არა მსმენადეს :
 ღიზლია შენ ღიზლია თად მანკალი ვეჭვ შენცა არა გლხენადეს .
 თოსკიანი , ღიზლია , დიადო , საქომო თად მთავკლევირე ?
 ანუ სისხლითა მისითა ჩემი თად მთავკლევირე

არ ცუდად მამკლავს ძმა ჩემი , თა გიუავ , თა გაქნევირე ?
 აწ , დამერთსა უნდეს ვერ მისვდე , ვის ესე დააშლევირე .

ველი მიწყუ წამახიდან ; თმანი გრძელნი დაუფუშენა ;

(*) იცის , აქ უნდა გაიგონო , ეკვეთიების ცათა .

დააღება, დააღუწგა, შედგინად ზირი მიაჩუწნა :
 მან, ზასუსი ვერა გასცა, ადეს სულთქმა, ადეს უმნა ;
 ქალმან შევმან (*) ვერა ანგა, ვერცა წყლუღნი დაუშუწნა !
 რა დაგან გაძლა ცემითა, მისითა დააღუწგებითა :
 წამდადგენ ანნი მანანი, ზირითა მით ქაგებითა :
 მათ კიდაზანი მანქანდით, ეუბნეს ან აგებითა,
 მას შიგან ჩასვეს იგი შზე, ჭეაგს იქა დააგებითა .

ზღვისავერ განგლეს სანკმელნი, მანინვე გაუჩინანდა .
 დაგან თქვა : მქნელი ამისა, ვინ ან დაქალაქს, ვინ ანდა .
 ურე მამკლევედეს მამკვლები, სიცაცსლე გასაწყინანდა :
 დანა დაიცა, მაცაგვდა, დაეცა, გასისსლმდინანდა .

ტ ა რ ი ე ლ .

რა ესე მესმა გავშმაგლი, მამეცა თნთაღა და ზანი .
 გავიჭერ, ჩაგვეგ ნავშიგან, მისი კვალისა მღევანი ;
 აცი თვე უკლებ ვიანე, მავლე ყავლით ზღვითა საზღვარი,
 მაგრა სიზმანშიც ვერ ვნასე, კაცი მის ამბის მთხრობანი .
 ზღვა დავაგდე ზმელს გაძაველს, მიღამებდა გულსა მუთნი :
 ხეთა ძინთა მივიძინე : ჩემ მანთა ჭამეს ზუთნი :

აგლეგ სეგლით : ეგ ზამ გრძელად ვერ ვნან ჭარი ვერც
 დასტურნი ;
 ველთა ცრემლი ასალუბდა, თვალთა ჩემთა მანაწურნი .

ზახილი მესმა : შევსედე, მამევე ამაყად ყოდა,
 შემაინებნდა ზღვის ზირ ზირ, მას თურე წყლუღნი სტკიდა ;

(*) ქალმან შევმან, ანა თუ ზირით შევმან ; შევმან
 მწყხარებით ვინადგან, ასმათ სწერია, ღიდად მშვე-
 ნიენად . ზეწრით მაცესურა ზირი ბრძენთა საქებანი .)

სმლით ნატეხი დასწრელი აქვს, სისხლი ჩამოსდიოდა :
 მტერთა ექადლა, წისწურებოდა, იგინებოდა წისრითა . . .

ზედა სჯელა შავსა ტაიჭსა, ესე აწ მე მუავს რამელი ;
 დათო ვითა ქაწი მატრადა, გაფიცხებული მწურამელი ;
 წინა ჩაუსწან მისისა შეურისა ვიყავ მდამელი . . .

ყოხანთ : დასდევ მიხვეწე, ლამია ვინ გაწყენს რამელი ?
 მაგა რისხვისგან დასწყენდი გარდავხდეთ ძირთა ხეთასა ?
 ან შეუღრკების ჭაბუკი, კანტი მახვილსა კვეთასა . . .

თანა წამომყვა, წაგედით უტკბენსი მამა ძეთასა . . .

მე გავეკვირე ჭვრეტასა მის უმისა სინაზეთასა . . .

მანა მუგანდა დასტაქაწი, შეუსგია მან მას წყლული ;
 მითხნა მე დღეს ნადირებად აქა ვიყავ გამოსწული :

მახანვითა დაცამკადეს მტრებენ ჩემნი ბიბა წული ;

მაგონ, დამეთი შემეწია ანა დავრჩე გაბასწული . . .

მულანზანზანის ქალაქი ახლავს მე მაქსელ რამელი ;
 ნურადინ ფრიდან სახელა მძევს, მეფე ვან მუნა მჯდომელი ;
 ცოტა მაქვს მაგონამ, ყაყვლგან სიკეთე მიუთხნამელი ;
 ქალაქს შეგედით, ხანებით წინმაცხეგებდა ყაყვლი . . .

მასჯელად და საბრძოლველად მან ლაშქარნი შემაცხენდა ;
 მამეწინა ფრიდან ამში, მტერთი სძლო, თჳსნი ამეფანა :

თვთი აწნივე ბიბა ძენი თჳსნი, სძლითა ჩამოყანა ;
 გელნი, წმინდათი გარდევკეთნეს იგი არსე ახანეანა . . .

დავიწყანით მტერთი, შინა გამანჯგებით შემაცხენდით . . .

დღესა ერთსა მე და მეფე სანადირეთი გამოკედით :

ზღვასა ზედა წაწყურვილსა ქედსა რასმე წანჯადეგით . . .

ერთი რამე საკვირველი მითხნა, ვნახე ამა ქედით . . .

ნადირებად გამოსწული წანჯადეგომადი ამა გარსა ;
 ზღვასა შიგან ცოტა რამე, დავინახე თუცა შირსა :

ქვნი ფიცხლად სიანყოფილი არას ძალ ექვს მისსა სწონსა .
 ნავი იყო , კიღობანში მოვარე უჯღდა კაცსა ორსა :
 მუნით ამოქმონენ მონანი მანნი მართ ვითა ფისანი ,
 ქალი გარდმოსვეს , სიმსხარი , ვნახე მისისა თმისანი :
 მას ორმე ელვა ვრთებოდა ფერნიცა ჭკვანდეს ორსანი ?
 მან განანათლავს ქვეყნა , გაცუდნე მუქნი მზისანი ;
 ცხენი გავქუსლე , იქმოდეს შამბნი ხმასა და ხრიალსა .
 შეღამ მიუხწამ გემესწმინენ ნაზამცა ვცემდი წმტიალსა .
 თა ესე მესმა მივეცი გული საწვავად მე ალსა ,
 ღაწვნი სისხლით მემუღებნეს დავიღინე ცრემლი თვალსა
 ვადღას მეთ თქვა ფრიღანმა , თა გაამბე მეთანმან , შმაგად .
 ჭკვანდესენე ნუთა გავვა , ნუ ინაღვლი მავას მავად :
 იგი მოვარე ჩემი იყო , მით მეღების ცეცხლი მღავად ,
 აწ გაამბობ თათვან თავი გინდა ჩემად ამხანაგად .

შამბინ უამბე ფრიღანსა ჩემი თავ გარდასავალი .

გავზავნა , სძებნეთ არ დავტრეით ადგილიც კაცთვან უვალი .
 მობრუნდნენ ცუდად მავალნი ვერ ჭბოვეს მისი ვერც კვალი .
 თა ვნახე , არ სით დამელთ მე წყლულსა ზედა წამალთ :
 ყველა მომწყინდა : კაცთ ვანიც ჩემთვს ძნელ მოსათმენია ,
 ფრიღანსა გამოვეთხარე , მან მომცა ესე ცხენია ,
 აქ მოველ : დევთა წაუღე ესე ქვაბი და ტყენია ;
 ჩემს ვაებასა ხმას ჭსცემენ მხედნი და ესე ღონენია .
 ჩემი უმველო ჭირითა მე ასრე დაჭმუნვებულმან ,
 შერ ყველა კაი ვამე მე ვერას , ვერ ამებულმან ,
 გაამბე ჩემი ამბავი სიცოცხლე გათმებულმან ;
 აწ , წადი , ნახე შერი მზე ნახვისა მოუამებულმან .

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

შერ ორმე წყარო ცრემლისა ნიადაგ დავედინებთ :

მართალსა გითხრობ : კადრება ამისი ნუ გეწუინების .
 შენ ვისთვის კვდება შაგითა , მას ანა ან ელხინების :
 შე მამანებე , შე ჭირი შენი ან მამეთმინების .
 რა აქიმი (*) დასწეულდეს რაზამ გინდა საქებათი ,
 ეან სსკა იხმას მკურნალიდა და მაგისა შემტყუბართი ;
 ეან უამბოს რადა წსჭირდეს , სენი ცეცხლითა მამდებართი ;
 სსკისა სსკამან უკეთ იცის სასაზგებლო საუბართი .
 რადა გითხარ მარსმინე , ბმენი გეტყვი , არა კელი ,
 ახი გმართებს გაგანება , ან გეყუფის , ან ერთ კელი .
 კარგად ვერას ვერ მიაჯღენს კაცი აგრე გულ ფიცგელი
 აწ შე შინდა მებნა მისი , ვისგან დაგწუშამს ცეცხლი ცველი
 ღმერთმან ინებას გაგისმეს , შენ რყნი ცრემლითა დენისა .
 რად მარმარე შენ ფრიდან , მამდემი შენის ცხენისა ?
 მყნით იცნობის ამბავი , ღანე მის მზისა მშვენიისა
 აწ შე მყნ მივალ , მასწავლე , გზა , მამდ ფიცისა შენისა .

ტ ა რ ი ე ლ .

მართ გაბდაწყვეტით , იცადი გეტყვი მართალსა ზირასა ,
 სიკვდილი მახლავს დამესხენ , ხანსადა დაგეყფ მცირასა ,
 ან ცაცხალ ვიყა რას მაქნევ , რა დაგრჩე ხელსა მყნი რახა ?
 დამშლიან ჩემნი კავშირნი , შერთვიან სულსა სირასა .
 ამას მკვლავი ვილაცავ : ან ადეს ვითხარ ან ვნით ,
 აქა გაყრღანი მიჯნურნი მუნამცა შევიყარენით ,
 მყნ ერთმანეთი კვლავ ვნახე , კვლავ რა შე გავიხარენით !

(*) რა აქიმი დასწეულდეს ან იხმარება კარგად
 ტრადედიამი , მაგრა რადგან ანდაზად არის შემო-
 სული , ამის მიხედვით ვიხმარე აქა თყმცა ანა
 გვერდა .

მა , მოყვანებენა ღამმანხეთ , ზე მიწა მოამაყანებით .
 აწ შემიწყალე ნუ ღამწეაჲ კვლავ წკითა უცხელესითა ,
 მე ობოც დეცხლი მეღების ან ნავზებია კვესითა ;
 ვერ ღამწეც , შენცა ღაიწვი სჯაფლისა ქნისა წესითა ;
 წადი , ღამწუნდი , შეიქეც , მიუნთვე შენი მზესითა .

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

ღმერთისადა ესე ობოც ვქმნა ეგეთნი ღამწადენით ,
 აღან შეგუანნა გაცუანნა , ხელი გქმნა ცრემლითა დაღენით ,
 სღვეს ფათეობაჲ მიჯნურსა , განსჭვრიტეთ , გაიცხადენით .
 თქვენ ერთმანეთთა ანმთქვსდესა , მე სულნი ამომხადენით .
 ნუ გემის , ღმერთი უხვია , თუმც სვენი გქანან მკირები .
 ობოც სხაუბნა მიწია ; ვერ შემაგნაოხვენ ჭირები .
 შეღამდა სვალე ობოც დისკრის კანნი გაიღის მჭკირები ;
 გზას შეუდგები ; ღვთივ ჩემი ვანსრულა დანაზირები .

დასასრული III. მაქმედებისა .

ლექსია 443 .

მ ა ქ მ ე დ ე ბ ა IV .

წ ა ნ მ ა დ გ ე ნ ა მ ი რ ვ ე ლ ი .

თეატრი წანმოადგენს მშვენიერსა და უაჯლის
 კვლეუცობით შემკულს ხალვათ ხანას , გინა გამახსენებ-
 ნებელს ფათმანისას . სამკაულნი და სახალუქო (*)
 იანადნი აწყვიან სხვა და სხვა გვანად , სხვა და სხვა
 ადგილს , ცალი მხარი ათახისა განხილია , აღმოსავლეთის
 ჩვეულებისა მეობ ბაღჩისკენ , მშვენიერისა და მრავლითა
 უკავილითა და შადრევნებითა მოკაზმულითა .

(*) სალუქობა , ფრანციცულად coquetterie

ფ ა თ მ ა ნ მ ა თ ტ ა .

რას წამ რამ ვნახე მე აქა , ვაჭარნი ახლად მასული :
დაკვრთი , გაგწითლდი , გაგფითრდი , სურვილისაგან
ძლეულია ?

მეისვე დამესა საბრალას ლახვანი გულსა ხეულია ,
ვერ დავთმე , შევატყუაბინე , მას , რით მაქვს გული სხეული .

მე ვიწე ამა წიგნისა ზასუსი შამივიდადეს ,
ვცნობდე , უნდივან საკლავად ან ჩემი გაუფიდადეს ,
მანამდის გაესძლია სულთა დგმა გული რაზამცა მტკიადეს ,
სიკვდილი ანუ სიცოცხლე განდამიწუდეს ნეტამი ადეს .

წ ა თ მ ა დ გ ე ნ ა II .

ფ ა თ მ ა ნ , მ ა ა ხ ლ ე .

მ ა ა ხ ლ ე .

ეს ბართთი ანის თქვენთან ყმა ვაჭარისგან მატანილი .

ფ ა თ მ ა ნ .

აბა სადა ! ჩქარა მამეც მიმდის გული დაკრთობილი .

(მ ა ა ხ ლ ე მიართმევს წიგნს .)

ამაშია ბული ჩემი ყაველივე გადაჭრილი ;

ანუ დავრჩე მე ცოცხალი , ანუ მწინი მხვდეს სიკვდილი .

(დაიწუებ მაღლა კითხვას .)

მაგეწერა , წავიკითხე შენი წიგნი , ჩემი ქება :

შენ მომასწინ , თუარე შენგან მე უფროა მჭირს ცეცხლთა
დება ;

შენცა გინდა მეცა მინდა გაუწყვეტლად შენი ხლება :

შეუთა ანის ზითინი , რთთავეა რადგან ნება .

ყ უ ბ მ ა ნ ე ბ ს მ ა ა ხ ლ ე ს .

ჩქარა ყველა მოგვიმზადე შექცევად და ჩვენად ლახინად ;

ამ ბაღჩაში შადრევნის ზითს იყავს სუფრა გაცამლილად :

მუტობნი და მარჩანგენი ქალნი ჩემნი შემავალიად :
 მარკვიდნენ და იმღეროდენ ავთანდილის ქებას ცუბილად .

წ ა რ მ ე ლ გ ე ნ ა III .

ავთანდილ , ფაიშან , ილამაშებს თავს მანამ ავთანდილ
 შემავა .

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

მესწრაფებდა უთმინად ნახვა თქვენისა ზიარისა .
 ნაწნაწებთა და სატრფიათა მის შვენებისა ძვირისა ,
 ვაწდთა და მინა ნათხზართა , ძაწ მარგალიტის სშირისა
 თვალთა ნათლისგან მარმელთა კაცთ ბედი გამარჯვებრისა .
 ფ ა თ მ ა ნ .

შენ გტრფიალადენ ფაველნი , შენთვის საბრალად
 კვდებიან (*) ;
 ვაწდი ხან მიკვირს ბულბულნი მად ანა შენზე კრთებიან .
 შენი შვენება უვაგილთა აჭვარბს და ჩემიც სჭკნებიან .
 სრულად დაჭმენანვანთ თუ მზისა , შუქნი არ მამესწრებნიან .
 ღმერთი შეავს ძაწმად ვიშიშვი , თქვენსა ამისა თხრებნსა ;
 შაგონ თა ვირგა დღე კრულმან სრულად გაყურევიან ცნებნსა ;
 გული ვენ გასძლებს ნიადგ შევთა წამწამთა სობნსა ,
 თურმას მეწევი მეწივე , თვარე მიკვევლები ცნებნსა .
 (კელს მარჩვიდებს და წავლენ ბაღში და დასხდებიან
 სუფრად .)

წ ა რ მ ე ლ გ ე ნ ა IV .

ფაიშან , ავთანდილ , ქართ ქალთა მეჩანგეთა , მამღერალ-
 თა და მარკველთა . ხან ცანცაობენ და ხან იმღერებენ .

(*) ამგვარები არ შემვენის ტრადიციას , მაგრამ
 ლექსი მშვენიერია და ამისთვის ვიხმარე .

მთელი ქაჩა გალაბით .

კაცთა ღიხინი სრული , სიხანოული , სიყვანოულია ;
 უმისად გული , ბინდ მაცული , დანიგნულია .

ერთი ქალი (გალაბით .)

ვითა ყვავილი დანამსილი , მზის მსურველებით .
 ელის ცივ წყაროს , მახანჩქაროს , მათუბინებით :
 ეგნევი დამხმარნი და დამჭვანარნი , კელავ მაცუცხლადებით .
 რას გვიზის ქალი , ბნელ მჭვირველი , ჩვენთვის კრულია .

მთლად ქაჩა გალაბით .

კაცთა ღიხინი სრული , სიხანოული , სიყვანოულია .
 უმისად გული , ბინდ მაცული , დანიგნულია .

მეცნე ქალი .

და ზღვა და ხმელი , მთლად სოფელი , მით ცაცხალია :
 მარცემს ნათელსა , ბნელ ქვესანელსა , კეკლუცთ თვალია .
 ვერცხლი და აქრთ , კაცთა სანატრთ , ანცა თვალია :
 გულის იმედი , ღიხინ შემცვედი , მარტო ქალია .

ქაჩა .

კაცთა ღიხინი სრული , სიხანოული , სიყვანოულია .
 უმისად გული , ბინდ მაცული , დანიგნულია .

ბირველი ქალი სიმღერით .

სით მაცვივიდი გამბობწყინდი , მზე შუქთ მამფენი ?
 გულნი ჰკრთებინ და შეგტრფიან , შენგან ნატყვენნი :
 მათ სანატრელად და ჭირთ დამტკბელად , გრატენი აქეთ შენნი ,
 განყთი ღრუბელითა , მავ და ბნელითა , ნათლად გულია .

ქაჩა .

კაცთა ღიხინი , სრული , სიხანოული , სიყვანოულია :
 უმისად გული , ბინდ მაცული , დანიგნულია .

აღნივე ქალები გალავნი •

აქ არ ეგება, შეღანება, სარაბდეს გული;
 აქა დიმილი, ტკბილ სურვილი, ჭელავს სიყვარული;
 გულ სანაწარდა, ფუჩქვნილ ვარდა, დატრფის ბულბული:
 სამათხის კარი, მჭვირ ცისკარი, ჩვენთვის ხმულია.

ქ ა რ ა •

კაცთ ლხინი სრული, სიხარული, სიყვარულია.

უმიხად გული, ბინდ შაცული, დანაგრულია.

ფათმან ხელს მახლებს ავთანდილს.

სიყვარულისა მე ცეცხლი შიდაგავს გულს საბრალდასა.

წ ა რ მ ა დ გ ე ნ ა V.

ფათმან, ავთანდილ, ჩინაგირი, ქარა მამარებით.

ჩინაგარი, ფათმან დამკრთალს:

ნუ კრთები, არა არ გიშლი ნაგა ლაღობა, წაღასა.

ჭავს თურე, არა ელადი ჩემსა აქ აღრე მახვლასა.

გაგითენდების განანებ მანა მაცემისა ელასა.

გამკიცხე აგრე დიდა და დამდე გასათრეველად.

მაგრე მსწინაბ სწაღე ზასუხსა, მანა საქმისა მზღვეველად:

ვარ შენთა შვილთა შენითა კბილთა დასაჭმეველად,

დაუძალია წვეთთა ფუ მიუაჟ, სელილა ვრბადე მე ველად.

წ ა რ მ ა დ გ ე ნ ა VI.

ფათმან, ავთანდილ, ქარა მამარებით.

ფათმან, იწეებს ვაებას და ტეებას.

ვაბე, ვაბე! მკვალ ქმარი, ამოწყვილენ წვრილნი შვილნი,

იპარ ვეაჟ საქანელი, უსახარი თვალნი თლილნი.

გავევარე სიყვარულითა; ვა გამზრდელი, ვაე გამზრდილნი.

ბალად ვექმენ თავსა ჩემსა, სიტყვანი ჩემნი წბილნი.

ა ვ ა ნ დ ი ლ .

ეგე რა არის? ამას მე მარჯობენ, გაცბუნებულა!
 მითხარი რა გჭირს, რას იტყვი, რასთვის ხარ აგრე ვებულა?
 რას დაგეჟადა იგი ყმა? რა ნახა შენგან კლებულა?
 დადუმდი, მითხარ ვინ იყო, ანუ რად საქმედ რებულა?

ფ ა თ მ ა ნ .

რა მარჯობენა ჰე ლამია, ხელი ვარ ცრემლითა ღენითა,
 ნუ რას ნუ მკითხავ ამბავსა, ვერცა რას გიარსობ ენითა.
 დაჯხარე შვილნი ხელითა, მით ვარ აღარა ლხენითა.
 თავი მარჯობა უთმინა სიყვარულითა შენითა.
 წადი თავი მარჯობენ, საქმედიც გააზარე;
 ნუ მარჯობენ შენ სიკვდილსა, მსწრაფლად რამე მარჯობენ.
 თუ შეიძლა, მარჯობა იგი, სვე მიგვარიდე ესე მწარე,
 დროსა ნურად ნუ დარჯობავ, წადი, წადი, აგრე.
 (ავთანდილ აიღებს გუმწს და გავა.)

წ ა რ მ ა დ გ ე ნ ა VII.

ფ ა თ მ ა ნ , ქ ა რ ა .

ფ ა თ მ ა ნ .

ლახტი აიღა, გავიდა, მივა მის ყმისა საკვლელად.
 ჰკერენ ერთმანეთსა ხმალ ვეჟმენ მიზეზი სისხლითა საღვრელად.
 ვარ გრადხეითის მიუგზური, მფათისა ამავსებელად,
 ავთანდილც მარჯობა უმანკა შვილით გავხდი ამამწვეტელად.
 და კვლავცა თვისის მუქითა, ჯამეს მინათებს მე მთვარე!
 მარჯობენი და მგახანნი, მე, შემამრტყმიან კვლავ გარე,
 რას გვარგებს ჩანგია ბარბითა, მღერა გულთ მასალსინარე;
 თავ წადილოდგეთ ზე დამრთეთ ვამსა, გოდების ხმა მწარე:
 (ვევლანი თავ საბურავთ მარჯობენ და გარმლიან თმით.)

ერთი ქალი (გალობით მოსთქვამს)

ვიგლოჯეთი ჩვენი უბედობანი ,

განდავიყარეთ ო თავსა ნაცართი ,

გველიადეს თვალთა ცრემლისა ღვაწი .

ვიცეთ შვერდს ო თმთა ვიწყოთ გლეჯანი

(განდაიხდიან ბეჭთა და იწეებენ ტყუბას .)

მთლად ქაწა . (დასცემ გოდების ხმას მაღლად .)

ვაი ო ჩვენს ბედსა ! რას შევესწართ !

სხვა ქალი გოდებით .

ჩვენ ლხინი ჩვენი განგვეშავა სიმწართი .

სვალ ჩინაგორი რისხვითა მოტყინაწე

მოგვიხდება ო უბნალთ ჩვენთა სისხლთა მჩქვარე !

სვალ მიგვეღება მზისა შუქთა ნათელი !

სვალ ვაგვესწვების უფსკრულის ხართ ბნელი .

ღმერთთა მაღალთ ო გვიხსენ შენა სამყართი .

ქაწა (დასცემს ვაებას მაღალის ხმით .)

ვაი ო ჩვენს ბედსა ! რას შევესწართ !

მირველი ქალი მოთქმით .

ფათიან ხათუნთ ო დედისა მკვებთ დედათ !

ვიყოთ ჩვენ შენის ჭირის ნაცვალი .

ჩვენთვს აწა გვაქვს ეზამი გოდებთა :

ჩვენ დაგვამწუხვნებს სვე შენი მწუწალი ო

შენთვს თავს ვიტყვებთ და შენთვს ვტირით .

ქაწა (დასცემს მაღლად .)

ვაი ო ჩვენს ბედსა ! რას შევესწართ .

ფ ა თ მ ა ნ .

განხმენ მიჰმუნი ო რამლით ვაწარვე შვილთა ო

ჩემთა ნუგეშთა , ბრწუინაგთა ო დღეთა ტკბილთა .

სხვა ქალი (მასთქვამს ვალაბიო)
 კითხა უკავილთა, რამელით ირთვიან ვეღნი,
 გაუკითხაუდა, მანკვეცენ ბასნი ცელნი;
 ასრე ჩანჩაგორ რისხვით გაშმაგებული,
 ჰმაგიწვევტს უწყალად, უმანჯა შვილთა წვრილთა.
 კაცა მპერეპარე, ეს არის სიყვანული!
 უნდა განჭგმირთ შენთვის წინანდელ სატრფია გული!
 ქართა (დაჩიქებს და ხმა მაღლა შეღაღადებს ღმერთსა),
 ღმერთთა მაღალთა, ვედრება შეგვისძინე,
 ნუ დასთიბა მათა ამასწუდნენ უბრალთანი.
 ძლიერ აღმაგვსულიან, ჩვენ შუქნი ხადისკორანი!
 შენ დაგვიფარე შენ განგვარინე;
 გარღმაცე შევით მაგრილობელი ცვარი:
 დააგსე ცეცხლი ჩვენთვის მგზებარი.

წ ა რ მ ა დ გ ე ნ ა VIII.

ფათმან, ავთანდილ, ქართა უკუ ჩამადგება.

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

დანცხრეთ ეგე ვაება დაცრემლნი მარიწყურნით,
 თქვენი მღვანელი მაცაგვდა, თავი აწ მაილხინენით.
 ფ ა თ მ ა ნ .

მე, ქმარი ჩემი და შვილნი აწერთ დავიბადენით.
 ლამა, ქებანი შენიცა ჩვენ კითხა ვადიადენით.

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

აწ მითხარ თუ რას იტყუადი რას გაშმაგდი ისრე მეტად?
 რას გექადდა იგი ვადი! მესწრაფების მეტის მეტად (*).

(*) მეტი-მეტად თუმცა, მეტისგან არის შემდგარი
 ეგნეც სხვა სიტყვა, და ამიტომ იხმანების რითმით.

ფ ა თ მ ა ნ .

ფერხთა თქვენთა მარეხვევი , არა გლირს ვან ზირსა ჭვრეტად ,
 ყაველივე მთავსსენა უკლებლად და ჭეშმარიტად .
 ერთსა დღესა საწყლისაგან , შექეცევა ზირი ზღვასა ,
 ვისეღვიდი , ვიქანვებდი ვაქმნისა ჩემგან ზმლასა ,
 მათსა აძირდა ცაჲთა რამე მაცუთვედ . შიგან (ზღვასა)
 წყალსა .

ფრინველად გსოქვი ანუ მხეცად სხვად ვამგზავსე მემცა რასა :
 მე შაბრღვან ვერ-დ ვიცან მომეახლდა იუთ ნავი ,
 ართთა კაცთა ტანად შავთა , თვით ზირიცა ედგა შავი ,
 იქით აქით მახსდამოდეს , ახლავს უჩნდა აღაზრდ იავი .
 გამაფიდექს : გაშიგვირდა იგი უცხა სანახავი .

გამაზიღნეს იგი ნავი , გამაიღეს ბაღსა წინა ,
 მიიხედეს , მოიხედეს , ვინ გვიჭვრეტსა სადა ვინა :
 ვერთა ნახეს სულიერნი , ვერთა რა მან შეაშინა ,
 მე ოდუმაღ ვისეღვიდი , სულ ღებულნი ვიყავ შინა .

მით ნავით დაღმა მათ რამე გუდმახვეს კიდობანითა ,
 ახადეს : ქალი გაზღმახდა , უცხათა რითმე ტანითა ,
 თავსა რიდითა შავითა , ქვეშეთ მოსილი მწვანითა :
 მზესა სიტუთფით ეყაფის იუთს მისითა გვანითა .

მარეხვენი ათხნი მონანი , ჩემსა წინაშე მდგომელნი ,
 უჩვენე ხელათ მონათა , ტუვედ ჭეგანან შუქნი რამელნი ,
 ჩაეზარენით , ჩადითთა , წუნათად , ნუჩათად მსტომელნი ,
 მარეხვენი ფასი მიეცით რისადა იუთს მდომელნი ;
 თუარ მარეხვენი , ნუღარ მისცემთ , წაჭგვარენით დახარენით ;
 მარეხვენი იგი მთვარე , ჭებენით , კარგად ეცადენით :
 ჩემნი უმანი ზედა დაღმა ჩაეზარენ ვითა ფრენით .

დაკვაჭონეს, ან მიაჭიღეს; შენნი ვნახე მეტად წყენით.

მე სანკმელით განდავაღეგ, თა შეკვიგენ ან მიაჭიღეს, შეუზახე: დახადენით, შეიპოვნეს და თანესა სჭირიდეს. იგი ზღვასა შეასწივნეს, შემადგეს ქალსა სცვიდეს. ჩავეგებე, გამაფგვარე. ზღვის ხონს ხანსა ან დაშპიდეს. თა გიამბოა ქება მისი, თა სიტყუნეჲ თა ნაზობა, ვფიდავ თამე იგი მზეა, ანა მართებს მზესა მზობა. ვინ გაიღდის შეუქთა მისთა, ვინდა ვით ქნას ნახაზობა.

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

გული ჩემი მეტად აღძვან; სიქვი ან უნდა ამას შობა.

ჟ ა თ მ ა ნ .

გვადრე. მითხარ ვან ხარ მზეა, ანუ შევილი ვისთა ცომთა; ამა ზნგთა სით მიაჭიღანდი, შენ ზატონი დისა ხომთა. მან ზახუხი ანა მითხრა მე, სიტყუათა ესე ზამთა, ან ნაკეცი წყანთა ვნახე, ცრემლითა მისთა მარანთომთა. თა შეკვაჭონეჲ ვითხვითა, მეტითა სეუბანითა.

გული აღძვანსჩვივით ატრდა, მით თამე ხმითა წყნართა; ბრალ ღალსა ღვანთი ნანგისთა მახდის გიშრისა ღართთა, მისი მჭვრეტელი დავიწვი, გაგხე გულითა მკვდართთა.

მითხრა: შენ ჩემთვს დედაა, ხარ უმჯობესი დედისა, თან აქნე ჩემსა ამბავსა, ზღაპართი არის უბედისა; ღართი ვინმე შემსწრთბი, ვან უბედისა ბედისა. თუ თადა მკითხა ძალიდა გიგმია ანსთა მხედისა. ვით გიამბოა სავკრთველი მე, გლახ მისი ყოფა ქცევა, დღე და ღამე გაუწყვეტლად, ტირილი და ცრემლითა ფრქვევა. შევეხვეწი დასდუბლით, წამ ვრთხ ზქანად ჩემი თნევა;

აწ უმისოდ ვით ცაცხალ ვან , ჰაი ჩემთვის ვაგლან ,
 მე , ვა .

შინა შევიდი (*) მას წინა ედგის ცრემლისა გუბები ,
 შიგან მელნისა მარჯესა ეყაწნეს გიშრის შუბები .

მელნისა ტბათა სღვრების სავსე სათისა რუბები ,

შაშის ძაწსა და აუიყსა სჭვირს მანგალიტი ტყუბები .

მან ტყუთფამან სახლსა ჩემსა ეგწე დაწყა ხანი დიდი .

ვერ გავანდე ქმანსა ჩემსა , შესმენისა მქანდა რიდი .

ვაქვი : თუ უთხრან , ვიცი დაბნებს , გამამყლავნებს

იგი ფლიდი .

ესე მეყა სავანებლად , კვლავ შევიდი , კვლავ ვაგიდი .

ვსაქვი : თუ აწ უთხრან , რა უყა , ჩემგან რა მარეკვარების :

ანცა რა ვიცი რა უნდა , რა ვისგან მარეხმანების ?

ქმანთ რა მიცნაბს მარეხმანებს , ველანთ მარეფანების ,

ვითა დავშალა ნათელი , ვინ , მსესა დავდანების :

მიველ მანტა ქმანსა ჩემსა ველადანზე , ველადიცე ,

მეწე უთხრან . გითხრან რასმე , მაგნა შირველ შემამფიცე ,

ან ვის უთხრან სულიერსა , საფიცარი მამე მტკიცე ,

ფიცო , ფიცა საშინელი , თავიცა კლდეთა ვიცე .

(*) ესე ვანტი აწ აწის ტრადიციისა , მაგნამ

ვინადგან მშვენიერი ლექსები აწის , დაქანთველთ დია

მარწანთ , ამისთვის ჩავსწვთ . ამას ვანდა რადგან

ნესტან დარეკან მესყოფე მარქმედებაში გამარინდება

საჭირთა მისი ქება ხშირად მოიხსენიან რამ მხმენელთ

უფრთ იღმან მისთვის .

უკვლავ უთხარს თანც ვიცადი და ვაჩვენე იგი მშვენი-
 უსენ შიოხნა : თა ღრთ თამე, გაძაგრიდეს ღამე ღღენი
 წაგალ დაბნაშს : ძალანდლიდგან არ შინახაგს შეფე ჩვენი .
 მავახენე : ღია ღმერთთა ბნძანებაა ეგე თქვენი .

იასლა შეფეს : გატეხა ფიცი სჯულთა უმტკიცესია .
 უაშბა მავნა ქალიხა , ვინ მზისგან უფრთა მშესია .

შემადგა კანთა შეფისა მონათა უხუცესია ;

შიოხნა : ხად არის ქალითა , ვანსკვლავთა უნათილესია .

ბე გაკვირვებით მათ ვკითხე, თა ქალი გინდათ თამელი ;

მათ შიოხნეს უსენ შემალსძღვნა , შიორი ელუთა მკნთამელი ;

არნას მარტებდა , დაესკვნა ღღე ჩემი სულთა მხლამელი ,

ავითრთალდი ავღეგ ვეღანთა , ვერცა ქვეგვიუა მგვლამელი .

შეველა ვნახე იგი ტუთთა მტრინადად და ცრემლი დასსმულად .

ვკადრე : მზეა ბედმან შავმან ვით მიმუხთლად ხედავ

სრულად ,

ცა მობზუნდა თისხეთი ჩვენჩენ იანვარ მუთა , ამფხვნა სრულად :

შემასმინეს : შეფე გითხარეს ვან ამისთჳს გულა მავალსულად .

მან შიოხნა : დია ნუ გიკვირს ეგე თაშამცა მნელითა ,

ბედი უბედა ჩემშედა მიწეივ ავისა მქნელითა ,

კარგი თა მჭირდეს გიკვირდეს , ავი თა საკვირველითა ;

სხვა და სხვა ჭირი ჩემშედა არ ახალითა , ძველითა .

შევე საჭურჭლეს : თამელსა , ფასი არ დაედებოდა ,

თვალა მარტალიტი ავიღე , თანც აღენ ამელებოდა ,

თვითთა , და თვითთა , თვითათსა ქალიაქსა ეფასებოდა ,

მივე , მას წელსა შეგანტეი შეგეული შისთჳს კვლებოდა .

ვანქვი : ჩემთა ვანდა ხადმე გეხმანების ესე გვანთი .

მათ მონათა ხელთა მივეც იგი შირი მზისა დარნი .

მსწრა მეფემან , ძაეგება : ჭერეს ტ ბლავსა გახდა ზანი .
 იგი შივა თავ მადრეკით , წინაში ანას ძაუბანი .
 ძალიეს ტანსა ჩადრეეს შესა ძასელი ქალისა ,
 მას ზედა შუქი მრავალი , ჩნდა მნათობისა თვალისა :
 დადგეს თავსა გვირგვინი ერთობლიისა ლაღისა ;
 მიუნ ვარდსა ფერი აშვენებს ბნაღისა განმჭვირვალისა .
 უბრძანა ცხრათა ხათუთა დადგამა მცველად ქანისა ;
 ჩელმწიფე დასჯდა ნადიდად , მზგავსად შათისა გვანისა .
 სცემენ ბუქსა და ტაბლავსა , მასმატებლად ზანისა ;
 ქალი შინ შევა ხალგათსა , აქეს წყევს სვისა მწანისა .
 უბრძანა ხათუთი : ნუ სწოებოთ , გულისა დავიცემ დანასა ,
 თქვენ დავხარს თქვენი ზატრანი , ხოფელს ვერ დანჯოფთ
 ხანასა ;
 ესე სჯობს მადცეთ საჭყურჭლე , მძივე მანტყია ტანასა ;
 მე გამაზარეთ , გამიშვიოთ , თვარე დანიწებთ ნანასა ,
 შემოიხსნა მანგალიტი , შემომეტყუა მადნა თვალთ ,
 მოიხდა გვირგვინიდა , გამჭვირვალი ერთობ ლაღი ,
 მისდა , უთხრა : გამამიღეთ , გიადრები გულ მხურვალთ ,
 მე გამიშვიოთ , ღმერთსა თქვენსა მიავალეთ თქვენი ვალი .
 მონათა მისგდა სისხრბე მის საჭყურჭლისა ძვირისა ,
 დავიწუღათ შიში მეფისა , ვითა ერთისა გზირისა !
 გამაზარება დაასვენეს მის უებრასა ზირისა :
 ნახე , თუ აქრა მასა იქს , გვერთხი ეშმაკთა ძირისა !
 მონათ მად ის გამაზარეს , ვანდისვეწნეს მასვე თანა .
 ქალმან კანსა დამირევა ფათმანობა ჩუმი ზრძანა :
 ვავე ვირან , მადვესვივე , გამიკვირდა მეცა განა ;
 შინა უალე ან შემომევა , მად მანვევა , შემანანა .

შეველ ფიცსლავ სავკინობას ავხსენ ცხენი უკეთესი ;
 ზედა შევსვი გავაზარე , მზე მნათობთა უნდაილესი .
 წახდა ჩემი ჭირნახული , ვემ ძაგობვი წადა ვთესი
 დღეინდლამდის მის წახსგლასა , მეფე იგლავს ამის მკვნილი .
 ჩაჩნაგონს მისი გაზაზვა ყუაძე ენით მცთაწითა .
 იგი მუვანობდა , თა გნახა შურით დღევნა მწაწითა ,
 მეფესთან გაამყდენებდა , გულითა მართისხანითა .
 მეფე , სახლს ამომიფხვნიდა , ამწუვეტდა შვილით გვაწითა .
 ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

მაგაზე ნულან ჭმუნვანებ , წიგნსადა : გრე სწეწია :
 მუვანზე მტეწი , ყავლისა მტრისაგან უფთა მტეწია .
 ან მიენდობის გულითა , თუ კაცი მეცნიეწია .
 ნულან იშიშვი იმისგან აწ ისი მკვლანთა ფეწია .
 იგრე მითხან მას აქათ ქალი თამ მადგინჩენია ,
 თადა გიცენია ამბავი , ან თადა გაგივლენია .
 ფ ა თ მ ა ნ .

ყაველი გითხან თადა ვიცი , ან თადა მისთვხ მსმენია ;
 აქნამდის მისი დევნითა , გემ ბედს ან მათსვენია .

მისი ამბავი მიამბო ქაგთა მეფისა მონამან :
 აქათ წახული შეიბუნთ , თამაგ მეკაბრეთ მძლელანმან
 ქაგთ დედოფალსა დულანდუხტს , მიჩგვანა მსიანწყლამან
 ეს ვისძლათ , ბმძანა დულანდუხტ მის შვენებისა მსილაგმან ,
 მე თანი შაენი მანანი მუვანან სავსენი გრძნებითა ,
 ყჩინთად მივლენ , წამავლენ მითითა ხელთვენებითა ,
 მავასხენ ქაგეთს გაგვზაგნე , ვანქვი თუნუ დანდგებითა .

მანანბეთ მისი ამბავი თქვენისა ხელთვენებითა .
 მაღე მავიდეს მანანბეს , ფიცსლავ ებიგა გზისადა :

ჰიუგვრიათა მეფისა , ზღვას იქით წამაულისადა ,
 გეშ ვის შეუდგან საჭვრეტლად თვალნი მართო ვითა მზისადა ;
 ქვე დაუწინდავს საცალად ოცხან მცირისა უმისადა .
 ქადათა ქალაქი აქამდის მტერთაგან უბრძოლველია ,
 ქალაქსა შიგან მადანი , კლდე მადალი და გრძელია ,
 მას კლდესა შინა გვირბი , ასამრამელი სწელია ;
 მუნ არის მარტო მნათობი , თვისთა შემყრელია მწველია .
 გვირბის კანსა , ნიდაგ , მოუბე სცაგს არ შირ ნასები ,
 ათი ათასი ჭაბუკი სდგის , უგელა კაი ხასები .
 ქალაქის კანთა სამთავე , სამ ათას , სამ ათასები .
 გულთა გავსაგა საფელმან , არ ვიცო და გლახ ოსები .
 ა ვ თ ა ნ დ ი ლ .

ყუთი მაგიდლე , წე ფათმან ვიცო ეს საქმე შენია ,
 დაკრთები ამა ამბავსა , მართო ვითა გველ ნაკებენია :
 მაგრა , აქამდის მართალი შენ ჩემი არა გსებენია :
 ჩემნი მამკვლელები წამწამნი , შენნი გომრისა ხენია .
 გვანოვან ვინმე ვაჭარი , ზატონი ქანაგენისა ,
 მე ვან სხასხეტი მადლისა მეფისა ოსტეგანისა ;
 ათვადი სხისა დიდისა , მათისა შესაგვანისა :
 მაქვს ზატონობა მნაული , საჭურჭლე , შირდა ხანისა .
 შენ გიცო კანგი მოყვანე , ერთგული , მისანდაბელი ;
 მათ ყზრისთ ერთი ასული , მზე სმელთა მანათობელი :
 იგია ჩემი დამწველი და ჩემი დამადნაბელი ,
 მან გამამგზავნა , დაკადლე ზატონი მისი მშობელი .
 ოცმე შენ ქალი გულაია , მე ძებნად მისვე ქალისად ,
 მივლია ყველი ქვეყანა , მის მზისა მანაცვალისად :
 მისთვის გაჭირლი მინახეს , წევს ლამი ფერ ნამკრთალისად .

გამცემად დაიხსნა, მის გულისა და ძალისად
 მადლი და ფაქობანი შეწიე, გეცადნეთ მისსა ოცნებასა,
 უშველოთ იგი მნათობნი, ნუ თუ, მიეცნენ შვეებასა.
 ვინც სწავლენ კაცნი ყველანი, ჩვენსა იწუებენ ქებასა,
 ნუ თუ კვლავ, მისგანენ მიგნენ ყველანი ერთმანეთისა სლუებასა.
 მომგვარე, ქაჯეთს გაცვებნათ, იგივე მონა გმობიერი,
 ქალსა ვადრავთ ყველანი ამბავი ჩვენგან ცნეული,
 მანცა გვადრავს მართალი, ვქნით მისი გამომჩეული,
 დამეომან ქნას ქაჯეთსა სმეფეთ, მოგესმას, ჩვენგან ძლეული.
 ფ ა თ მ ა ნ .

მალალსა დამეთისა დიდება, საქმენი მომხედენ მარანი,
 დღეს ოამე მესხენ ამბავი, უკვდავებისა სწორანი.
 შევიდეთ, ვისმათ შინ მონა, შავი მართ ვითა ყოვანი:
 წიგნი მივსწერთ, გავგზავნათ თუძეა გზანია მარანი.
 დანახსნული IV. მოქმედებისა.

(ლექსია 300 .)

მ ა ქ მ ე დ ე ბ ა V.

თეატრი წამოადგენს ქაჯეთის ციხეს და ქალაქსა
 საკვირველს; და უცხო განსაცვიფრების სელაგნებით
 ნამენსა, სადგომი ტურფად მართიული ნესტან დარე-
 ჯანისა, საწყობიდან ჩანს ქალაქი და კომპეები ციხისა
 და მათ ზედა მცველნი.

წ ა ო მ ა დ გ ე ნ ა შ ი რ ვ ე ლ ი .

ნესტან დარეჯან შის და ტომის, ფერია, ამისი მან-
 ახლე ქაჯი.

ფ ე რ ი ა .

დასწყინაძი, მაგას ვერ გასძლებს კაცი თუმც იყოს ოჯალისა:
 ან გძინავს, ან სჭამ, ანა სვამ, ან გაქვს შემთება თვალისა;
 ბევრთ ტყვეთ ანა აქვთ ნუგეშად, ანც სიტყვა შემბბნალისა,
 თუმც ხან ზატომად, ეგრეც გაქვს ზატოგი დედოფლისა.
 თუმც აქა ვან მოჩინილი, სამსახურად თქვენად მცველად,
 გული ჩემი შეგემსჭვალათ ერთგულებით შეუცვლელად.
 ანა ფერსა ან მიბბნებნებ რა ვეა მე გლას, შენად შველად.
 შენის ცქერით კიტანგები, დღეთა კრულთა დამწუველელად.

ნ ე ს ტ ა ნ ღ ა რ ე გ ა ნ .

საბნალბელთ შენ რა გრგის რასათვს იწყევ სვეთათ,
 რასაქნევ აბავთ, ამ ჩემთა შავით ნაქსავთა დღეთათ.
 ან სით ან ანის წამალი ჩემთა დამჭირთა სენთათ;
 ღმერთმა გამწირა, ან ველი კადთავან მე ნუგეშთათ.
 ეგრეც დღად გამაღობ შენ, გაქვს ჩემთვს გულთა
 ღმობანი;
 მაგრა თუცაღა გითხრა შენ, სიტყუანი მისანდაბანი,
 ვერას, ვერ მანგებ, ვერაფრით შემისრთ ცრემლთა ფანანი;
 მოკვდები აღიანდ მე, აღწე, მოგხვდები შენცა ნანანი:

ფ ე რ ი ა .

უშენად ეგრეც მივხვდარვან რასენიც მოგწულავს რამელი,
 ხან უცხა ვინმე მიგნური, გაქვს სულიქმა დაუცხარამელი;
 მოგშორებია შენი მზე, გულისა მანათობელი.
 ამაღ მებნალვი უმეტეს, მღის ცრემლი შეუშნობელი.
 მითხან ვინანის? სად ვებნო, ვაცნობთ შენი აბბავი;
 მით ვნავთი ღანე რამე ჩვენ, შენი გასანანავი,

ხედავ ვით ესე ქალაქი მტერთაგან არს უბრძალავი :
 არა დაუხვავა მენისა გამოსსნისათჳს მე თავი .

ნესტან დანეგან .

მე , მეგას ვერა ვერა ვიქ , ეგე რა მახადგარია ,
 გაგანშვებინო მამული , მამა , დედა და გვარია ,
 მენთა ჭინწახულითა ჩემზედა , ეგერა მახადგარია ;
 ისევ ეს მიგდაბს მდიადეს სისხლისა ცრემლითა ღვარია .
 სად გავიხანრა ? სად ვიყუა ? აღგიღსა ვხადვებ რამელსა ;
 სად მივეფუარო მე ბედსა ჩემზედ სასტიკად მწყნარმელსა ?
 ვინ შეიწყნარებს სიწყულში ჩემებზე ხელ აუწყნარებელსა ?
 პატიულები ვინ თჳს ტამითა , მამა , დედისა , მშობელსა .
 წამიხდა ჩემი იმედი და ჩემი სიხარულია :
 საცა წავიდე თან მამყევს ესევ გულისა წყლულია .
 ჩემთჳს მანტ აღენ სიკვდილი , არის ნუგეში სრულია ;
 შეუმან მიწამან დაუღალს ჩემ ვამთა დასასრულია ,
 მენ საყვანელია რამელმან მანტადენ შემობინაღვი ;
 უკანანსენელია სურვილი მენ , ჩემი პირივალეა :
 რაღა რამ მიგვედევ ესე წაქენ , ამითი შემეწყალეა ,
 ეს ჩემნი შენნი რადენი საფლავში ჩამაყალეა .
 ეს რადე ჩემი ცრემლითა ეზამგვერ დალტალბილითა ;
 ყოვლ დიდებისგან მადლისა მანტადენ დამწმინდილია .
 ეს არის ჩემი სურვილი და ჩემგან მანდამილია ,
 მენ ვამისრულე წადილი , მამეც იმედი ტკბილია .

წ ა რ მ ა დ გ ე ნ ა II .

დუღან ქაჯთ დედოფალი , ნესტან დანეგან ,
 მანახლენი დედოფლისა ქაშაონებით .

დ უ ლ ა რ .

გაუშვი ეგე ტირილი , ისმინე ჩემი თხრობილი :
 აქა ხან , ჩემგა ნახუილი , ტყვე გზასა ზედა ზურთბილი .
 ვინ ხან ან ვიცით , ანცადა გვარია შენი ცნობილი ,
 ანა რას ამბობ , მანტალა , გდის ცრემლი შეუშობილი .
 თუშცა მანა ხან გიუყრებ ვით სუყვანელსა ასულსა :
 მინდა რამ ცალად შენ მიგცე რასანსა ჩემსა მპის წულსა :
 დღეს , ჩვენ აქ იმას მარეულით მტენზედა გამანჯგებულსა :
 თქვენი რა ვნახა ქანწილი , ვხვდე ლხინსა მამატებულსა .
 რასან , რამელსა მანჩილებს ქაგოა ჩინებული ერთა :
 მარეული ასალ მთხრობილი და გმირი მკლავ პლიეჩია ;
 მითი ბრალს ბაღასშახანი , ვითა მზე მშვენიერთა ,
 უაგლს ხელაგანსა ქაგზედა , უმეტეს მეცნიერთა .
 ესეთია , აწა ჩემგან , დღეს ნამზადი შენთვის ქმარი .
 ბელსა ნულან ნუ უჩივი , მარწუვიტე ცრემლითა ღვართი ,
 მისი შენზე ვეთილობა ანვისაა შესადართი :
 ტყვე ასლები ტახტსა , გედგმის თავს გვირგვინი მნათობართი .

ნ ე ს ტ ა ნ დ ა რ ე გ ა ნ .

მაგ დიდებასა მალაღსა ან მიმიწვდს მე სანადელი .
 უფრო შესაბამ წყალობას შენგან , კელაწიფავ , მარეული ;
 რას ხელს მუშის შენი მპის წული , მისთვის ანს რა სანსურ-
 ველი ,
 რად ეტრფის თვალთა , რამელითა სდის ცრემლი მარწუვე-
 ტელი .
 ანა , ან მფერობს გვირგვინი , ანც ტახტთა სიმპლავრენია ;
 უარელი კაცთა დიდება ჩემთვის ანს მასწყენია ;

ცრემლია ჩემი ნუგეში, და ჩემი მოსაღმრთელია ;
 გაშიშვი გრუკავ : სწას მიგდაბს სადგურად კლდე და ღრწენია .
 ჩემს გარდა სხვადა მზაგალი ქალია მშვენიერია :
 ღმერთმან ქნას თქვენსა ძმისწულსა ხვდეს ცალი შესაფერია ;
 სიხარულით და შექცევით, დღე განვლიან ბედნიერია ;
 მე აზატობა მიბოძე, შექმენით სახიერია .

დ უ ლ ა ო .

ეგარის ჩემი ზნისუხი, და ჩემი სამადლობელი ?
 უნათესაურა, უგზაკურა, ტუფე მიუიღიხან რამელი,
 მე, დედოფალი მანასა გეზურთბი ვითა მშობელი !
 დაგვიწყებია შენ ზედა ჩემი კეთილი ურველი .
 არიცი რამე, შენ ტუფე ხან ? ტუფესა ვინ ჰკითხავს ნებასა ?
 შიშით და ძმწალით იქმადე ზატრანთა შენთ ბრძანებასა .
 შენ ჩემი ღმერთებდა გაძლევს ამზანტანებასა ;
 კანგა გაფრთხილდი, ნუგანსდღი შენ ჩემსა მთომინებასა .

ნ ე ს ტ ა ნ დ ა რ ე გ ა ნ .

საიდგანა ვარ შენი ტუფე, რა ბრძოლა გარდაგსდამია ?
 რამელი ციხე, ქალაქი, შენ ხმლითა დავიბრძენია ?
 იცილდა ჩემი სახელი, ჩემი მამული, ცომია ?
 ჩვენ ერთმანეთში რა დავა, ანუ რა წყენა გქცნია ?
 შენ სამეფოში მეკაბრეთ, შემინურეს გზამე მადული,
 მეფე ხან, თანთავს არა წყავ ჩვენ შორის, შენ, სამართალი,
 არ ჰკითხე კაცნა : ვინ მოგცაო ესე უძლური თქვენ ქალი ?
 თანთავს დაუთმე მეკაბრეთ, საქმე სჯულით განდამადული ?
 მე არას ვაქნე თქვენ ტახტსა, არცა რა თქვენ ქვეყანასა .
 შენ ძმისწულითავს არგომლი სხვა ქალის მე მაცუანასა .

გაიხარებდეთ , იშვებდეთ ? თაუბა მისცემდეთ ღზენასა ?
 მე ჩემსა გზასა გაშიშვით თუარე დაიწყებთ წყენასა .
 მე ნუ გგანრუართ ყოვიისა , ნუ ხართ ამბზე მცთაძრები ?
 ჩემ გამამხსნელად მარადნენ უზრცხენი გმიწნი მძლავრები ;
 ნუ შინდობილხართ ციხეთა რა გინდ რამ გქანდეს მადრები
 ჩემი გულისთუზს მადგატან , შატაქნი ათას გუარები .

დ უ ლ ა რ .

ჩემგან ნასყიდი ფასითა მინა მექადის მე რასა !
 მადრე რასათუზს მიუზერებ მე , ყუზსა უმეცარასა .
 მე ამის მეტსა შასუსსა არას გაღირსებ არასა ;
 მე მადგანდარებ თუთ სჯეულსა , და გარებითა მცთაძრასა .
 რადგან ბარბატად შენ ჩემი , შეყუზდეს მიყუჯ წყალაობა ;
 არა ფრით მარდრეკი და ჩემი არა ინდამე რძალაობა ?
 მეცა შენზედა ვისმარა სასტიკობა და ძლავრობა :
 და ძალვით მიქცე რასანსა , არა ვქნა ამის ცვალობა
 თქვენ წადით ესლავ მადკაშმეთ და განამშვენეთ ტამბირი ?
 ეგრეთვე ჩქარა აცნობეთ მზად იუას ქუზყუთ მთავარი ;
 მარხმეთ ერი დღეობად , ყველას გაეღას სრის კარი ?
 დღეს რასან დავაქარწილა , განდეს შვიმი და შარი .

წ ა რ მ ი ა დ გ ე ნ ა III .

ნესტან დარეჯან მარტა .

- გავა მპვინვარე , დავრჩები მარტა სელა აყუზერბელი .
 არ გაძლა ჩემი დევნითა სვე ჩემი უწყალაბელი !
 რა ვქნა ; ვინ მეუას მამველად , ჩემ ჭირთა შედა მდამბელი ?
 ტარბელ . . . სხდ ხარ აწენა , ადგილი გფარავეს რამბელი ?

ვაიმე ო რამე დაგკარგე სიყვარულითა ჩემითა !

წამიხდა ყავლი ხარება ძამთარებითა შენითა ო
 მაგრან ო ეს არა შეკამარა ო ვარ უმეტესის წყენითა ო
 მაწვევენ შენსა ღალატსა ძალისა დატანებითა ო
 რადგან ჩემა საყვარელი ო თაგი ჭრთსელ შემთჯირზე ო
 შენტვს სახლი ო მამა ო დედა შინდავთი განგირზე ო
 ახლა უნდა დაგიწვია რადა აღზე შეგეზირზე ?
 მიჯობს უწინ გული ჩემი გავიგვირთ ო ეგ ვქნა ვირზე ო
 ხედავდა ჩემა ო საფელი რათა საქმეთა მქნელია ო
 რა შამდა ნათობს სინათლე ო ჩემთვს ეგვრდა ძნელია ო
 ბრძენნი იცნობენ სწუნებენ ო მართ მათგან საწყნელია ო
 უშენად ჩემი სიცაცხლე ო ვა მე ! რა დიდი ბნელია ! ო ო
 ხედავ ჩემა ო ვით გავკუარნა საფელმან და ჟამან კრულმან !
 ველარ განსა საყვარელი ო მხიარული მხიარულმან ო
 ნეტარ ო რა ქნას უშენმან ო გულმან შენ მან დალახრულმან ო
 გავიცხადა დამალული გონებამან დაფარულმან ო
 არად მიჩანს შენტვს მაკკვლე ო ესე ჩემგან გაიგონე ო
 ჩემი ერთობ გარდასრული სიცაცხლე და ყავლი დარე ო
 შენ სცაცხლებლი ო განგებასა ო მე შენასა დავემარე ო
 შენტვს ყველა აქანამდის ჭირი ლახისა შეკასწონე ო
 შენი სიცაცხლე მეუთა ჩემად იმედად გულისად ო
 გულისა ერთობ წელაულისა და ასზე დადაგულისად ო
 მამიგანებდე ო განსაჯდე მე ო შენტვს დაკარგულისად ო
 ვში ო მშრდელი სიყვარულისა მის ო ჩემგან დანერ-
 გულისად ო

აწ საფელმან უარესი ჭირი ჭირსა შიმისართა ო
 არ დასჯერდა ბედი ჩემი მათ მატყუთა მრავალ გვართა ო

კვლავდა მიძინა შესაძურებლად, ქაგთა ძნელად საძმართთა;
 ბედმან გვიყუა ყველა კაი, ჩემო, რაღა დაგვემართა.

შენ საყვანელო ნუ სჭმუნავ ჭმუნვითა ამისთანითა,
 ჩემი სთქვა, სხვათა მიხედების იგი აღვისა ტანითა,
 ანამ სიღაცესლე ყმენო, ვან აქამდისცა ნანითა,
 ან თავსა კლდეთა ჩავიქცევ, ანუ მავრიკლავ დანითა,
 ანა, ანა ნუ გვანია დედოფალა მძვინვანვეა,
 რამე შიმშინ მაქნევინას დღაღატი და სიღაფრეა:
 დღეს უჩვენო ტანოელსა სიყვანოელის სიძაფრეა:
 ანა მავკვდე, ხელა ჩემო, სისხლი ჩემი დაღვანვეა.

რაღა ვიჩივლე ბედისა ჩემისა, კმა საჩივანად,
 სცან სამართალი, მართალი გულისა გულსა შიკვანად.
 მისთავს მავკვდები, გავსდები ყარანთა დასაყოვანად,
 ვირე ცაცხალ ხან, გეყაფი სატრლად და სატკივანად.
 ვიზღვიო სისხლი უბნალა, დღეს, სარანზმელთა მეფისა,
 რამელი ზვანად დაიკლა სიყვანოელისა ჩემისა;
 დღეს მავაძესნამოთ ჩვენ ზედა წყნომს სანტაკის ბედისა,
 და მავისვენათ ჩვენც. . ნება აღსწულდეს შემოქმედისა.

ჩემო მშობელნო, თუ გვერეთ კიდევ სჭვრეტო მზისა
 ნათელსა,
 რაღა ვაწყინეთ შეურდეთ ასულსა თქვენს საყვანოელსა.
 ყაველი ბნალი შესდევით მიგნურთბასა ჩემს ხელსა:
 თვითც დატანგულ ვან, ვეურები ყუამოდ მე ტანოელსა
 (დაიჩიქებს და ილაცავს.)

ჩემო დმერთო, დმერთო ძლიერთო, რამელსა გესავს ყველათა!
 მაღლიდგან ხედავ რამე, მე, ანჭსით ანა მაქვს შევლათა:
 მაღლიბით დავთმე აქნამდის ჭირი და ბედი ბნელათა,

მაგრამ ვერ უმტრობ ტარიელს, მისმინე ვედრი ცხელია :
 იყო დღეთა ჩემთა საბელითა ჩემი მაძიკვეცს აწ ხელი ?
 ნუ დამსჯი ღმერთთა ამისთვის, მექმენ მაწუალედ მღმობელი :
 აქა გაუთილნი შეგკუაწნე სად არს ნათელი ცხაკელი ,
 სადაცა საზობს შენ წინა კეთილი სული ყოველი .

(წამოდგება და მიღებს დანას დასადემად გულს .)

წ ა რ მ ა დ გ ე ნ ა IV .

ნესტან დარეჯან , და ფათიმანის ქაჯი , შავი ზირის
 სახით , თმაგმელი და ნაბღიანი .

ფ ა თ ი მ ა ნ ი ს ქ ა ჯ ი .

დედაფულია , ვინ გგანი ვარ , ანუ ავრე რად და-
 კრთები ?

მე ვარ მანა ფათიმანისა თქვენს წინაშე ნამგზვარები ,
 ამა წიგნმან გამამართლას , არ ტყუილად გეუბნები .
 მზისა შუქნი მათიდანე , ვარდა აღრე ნუ დაჭვნები
 ნესტან დარეჯან (გამაართმევს წიგნსა ,
 და სმა მაღლად წაიკითხავს .)

ფათიმან გწერ : აწა მნათობა სოფლისა მშვითა , ზენათა ,
 შენთა შარმყოფთა ყოველითა დამწველია ამა ზმზენათა ,
 სიტყვა მჭევრთა და წულიანთა , ტურფათა , ლამაზენათა ,
 ბრძლოთა და ლაღათა ორთვე , კვლავ ერთგან შენათს ზენათ .

თუ ცათუ შენი ამბავი , შენ აწა მომასმენიე .

მე ეგრეცა ვცან მართალი , მით გული მაჯისვენიე ;
 შენთვს ხელ ქმნილი ტარიელს ამბითა მოვალხენიე :
 აწნივე მისკლეთი წადილსა , იგი ვარდაბდეს შენ იე .

მოსულა შენად სამებრად მისი ძმად შეფიცებული ,
 ავთანდილ , მოუძე ანაბი ანაბეთ შინა ქეზული ,
 სხასხეტი თოსტენ მეფისა , ჟერ ვისგან დაწუნებული ,
 შენ სწემლი შენსა ამბავსა , ლალი , ბრძნად გაგანებული .
 რადა იცი მანდაუთი , მოგვიწმე გაამჟღავნე ,
 მეძმე , შენსა საუკანელსა ნიშანი რამ გაუგზავნე ;
 შენი ყველა აქამდისი ჭირი ლხინსა გაათავნე ,
 დამეთსა უნდეს მოუკანენი , შესაფიქრნი შეგაზავნე .

(ამას წაიკითხავს და ეტყვის ქავს .)

ესე რა ანის , რა მესმის ! . . . ვინ ანის ჩემი მძებნელი ?
 ანუ ვინ მიცის ცაცხალი , მიწასა ზედა მტკებნელი ?

ქ ა ვ ს .

მოსხენებასა ვაკადრებ , რისაც ვარ თდენ მცნებელი ,
 რა წამოსთულ ხარ მას აქეთ შენგან ჩვენია მზე ბნელი .

აწ ვინმე მოუძე მოვიდა , მშვენიერისა შიშითა ,
 მან უთხრა წვერილად ყველათ , თქვენ ხართ რითაცა
 ჭირითა ,

იგია შენი მძებნელი , მკლავითა ვითა გშირითა ;
 მე გამომგზავნეს , და მვედრეს სწრაფა სწრაფითა ხშირითა .

ნ ე ს ტ ა ნ დ ა თ ე ვ ა ნ .

აწე ღია მემართლები , უმათა , შენი ნაუბარნი ,
 ფათიან ჩემი რა იცადა ვიყავ ვისი წანაკვართი .
 უღარიბად ანის სადმე ჩემი ცეცხლთა მადებარნი ,
 მე მიუწემ , შენცა ჰკადრე , ვარ ვითამცა გულ მდუღარნი .

(მცირეს ხანს დაფიქრდება დი იტყვის .)

შეგიძლიან ამცირხილგან რამ ეხლავ მე გამეზარათ .

ქ ა გ რ ი .

თქვენთვის დაუღებ თაგსა ჩემსა, მაგრამ რაგორ მარჯუალოთ ?
 უველგან ღვანან უაზაულნი, გზანი ვითა გავიარა ?
 უაძი მინდა, ამაღ რამე სელაუნება მარჯისმართ .

თუმც ამ ციხისა ძირს ქვეშე ვუაზნობდი ხანსა მთავალსა,
 მაგრამ, მაშინცა ვერ მივხვდი აქ შემოხვლისა წამალსა :
 დულან დელაფალს შემოაუევე, თქენ სანახაუად მავალსა ;
 ვისეუბნე გაცავერთვე თან მანსლეუსა ამაღსა .

ნესტან დაწეგან .

მაშა ცუდად დამამგნალა ჩემი იგი მამებანი .

დელაფალსა უნდა ძალით დღეს მამგვანთს აქა ქმანთ :
 მაგრამ უწინ გულის ვაგვიბობ, დავეცემი მის წინ მკვლანთ .

წ ა მ მ ა ღ გ ე ნ ა V .

ნესტან დაწეგან, ფერია, ფათიმანის ქაგრი .

ფერია (შემოკვანდება გაფითრებული .)
 დმერთთა, დმერთთა დაგვიფარე, რას განსადღელს
 შევესწარი .

ნესტან დაწეგან .

რა დამგმანოვია, რა აზრის ? რასა თართი ? რას
 ეჩქანებო ?

ფ ე რ ი ა .

თაგსა უშველე მალიად : შენთვის ვბრწი, შევიზარებო .
 ესეა ამა ქალაქსა შემოესიგნენ აგარებო,
 სრულად დაღეწეს ფულადის მაგანნი ციხის კანებო .
 ხგორელისა ამასამძროძსა, ამით შესაზანთა,
 ერთმან ერთს ეკირთებოიან, ისმის ზათქი და ზართი,
 იფსონიწებოიან აბგანნი, აგაჭვ, მუშანადი, ფერია,

ისაზრდა გააქვს სწრაფი, იღვრების სისხლითა ღვარძია.
 ანა ვინ იცის რა არის, ესე რა დაგვემართა,
 საიდგან შემოგვესია ჩვენ ესე დასი მტერთა.
 მაგრა ხანს ნულან ღაჭჭაბავთ უშველათ თაგთა ჩვენთა.

წ ა რ მ ე ღ გ ე ნ ა VI.

ნესტან ღაჭყაძე, ტარიელ, ფერია, ფათმანის ქაფი,
 ქაფები.

(ქაფები შემოცვივია თეატრზე: უკან მოსდევს
 ტარიელ ხმალი მარჯვლით)

(ქაფნი გაზღაწიონიან იარაღთ, დაემხობიან და
 იტყვიან.)

შეგვიწუაღე ნუ დაგვხცია.

ნესტან ღაჭყაძე იცნაბს ტარიელს.

ტ ა რ ი ე ლ! . . . .

ტ ა რ ი ე ლ.

შენ ხარ ნესტა?

(ხმალს გაზღაგდებს, და გაზღაგვევიან ერთმანეთს.)

წ ა რ მ ე ღ გ ე ნ ა VII.

ნესტან ღაჭყაძე, ტარიელ, ფრიდან, ავთანდილ, ამბინი
 მელმანნი, ფერია, ფათმანის ქაფი, ქაფები.

(ტარიელ გააძნობილებს ნესტან ღაჭყაძეს, ფრიდანს
 დი ავთანდილს.)

მეფე ფრიდან და ავთანდილ, ჩემნი ძმად შეფიცებულნი.
 ნ ე ს ტ ა ნ ღ ა ჭ ე ჯ ა ნ .

რა მადლობანი შეგკადრეთ ვართ თქვენგან გაცაცხლებულნი.

(ფრიდან და ავთანდილ მიიმედ თავს დაუკვირენ.)

ტ ა რ ი ე ლ .

დადგეს სისხლის ღვინა, ქაგები გავისნენ დატყუებულინი.
ჩემის ხანადით ხანადდნენ, ყოველნი შეჭირვებულნი.

ღ ა ს ა ს რ უ ლ ი .

თუ სურთ შეიძლება ბაღეთის მადმა (ტარიელის ქაწილი.)

ქაგნი ავიისი სელაგნებით წაიყვანენ წითსვე
რახტენ შეფესიან და მუნ რახტამ მეფის სასახლეში
და ბაღში გარდა იხდიან ტარიელის და ავთანდილის ქაწი-
წილსა, სხვა და სხვა რაკვიით და მკვამბულადით,
და ქაგთა და ფერიათა ტანცადობით.

განსულდა 12 იანვარს, 1852.

